

Ι Π Π Ο Κ Ρ Α Τ Η Σ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ

ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ,

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

α δόκιμ δὲ μοι εἴτε γραφῆς εἶναι ταῦτα μάλιστα, ἢ δόξα
ἢ ἀκαταμάχτη ἐστὶ τοσούτων ἰατρῶν, ἐπὶ ταῖς ἰδέαις εἰ-
ναι δὲ τῶν. ΠΗΠΟΚΡΑΤΗΣ, Περὶ διαίτης δεινῶν.

ΤΟΜΟΣ Β'.

1864.

ΤΕΥΧΟΣ Ε'.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩΙ ΤΕΥΧΕΙ ΤΟΥΤΩΙ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α'. ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ [1]. Περὶ τῶν ἐξ ἐντοσθιδίων ζωϊκῶν Παρασίτων προερχομένων νοσημάτων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν. [Σ. καὶ τ.]—[2]. Περὶ τῶν ἀφροδισίων ἢ σφιλιδικῶν παθήσεων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν. [Ε. ἢ σ.].—28. Περὶ νέας τινὸς θεραπευτικῆς μεθόδου, διὰ τοῦ συμπεπικνωμένου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος [Ε. ἢ σ.]. Β'. ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ

29. Περὶ τῆς ἔσθου καὶ τῆς ἔξωθεν θεραπευτικῆς χρήσεως τῶν σκευασμῶν τοῦ ἰωδίου πρὸς τὰς παθήσεις τοῦ δέρματος. [Ε. ἢ σ.].—30. Περὶ τῆς ἀνυσιμότητος τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὤξει-δωμένου σιδήρου (Ferr'i sesquichlorat'i) πρὸς τὰ φαρμακικὰ ἔλλα καὶ τὴν νοσηκομικὴν γάγγραιναν.—31. Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν νευραλγιῶν ἀεσθδύνου ἐνεργείας τῶν διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου (μόνου, ἢ μετὰ μορ-

φίου) ἐπιχρώσεων τῶν ἀλγεινῶν τόπων.—32. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τῆς ἀργύλλου (ἐπὶ τὰ βρωσσοῦντα καὶ κνησμώδη ἐξανθήματα ἢ τὴν κακώδιαν τοῦ ἰδρώτος).—33. Περὶ νέου τρόπου σκευάσεως τῆς δι' ἡδραργύρου τρυφῆς ἀλοιφῆς. Γ'. ΠΟΙΚΙΛΑ. [9]. Περὶ τῶν ἐξ ἐπιτεχνήσεως γυλίων. [Ε. ἢ σ.].

ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

[1.] Περὶ τῶν ἐξ ἐντοσθιδίων ζωϊκῶν Παρασίτων προερχομένων νοσημάτων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν.

[Συνέχεια καὶ τέλος.]

1. Περὶ τοῦ ἐλίκτου.

Τὸ ἐντοσθιδιον τοῦτο πρωτόζωον εὐρέθην ἀχρι τοῦδε ἐν τοῖς διαχωρήμασι τῶν χολεριώντων καὶ τῶν ἐξ ἐντερικοῦ κατάρρου ἢ φυματώσεως τῶν πνευμόνων διαβροχόμενων. Ἡ εὕρεσις ἀπειροπληθῶν ἐλικτιῶν ἐν τοῖς πρὸς ἀφέψημα ὀρύζης παραπλησίαις ἀφοδεύμασι τῶν χολεριώντων ὁθεωρήθη μεγίστης προσοχῆς ἀξία καὶ ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας τῶν ἀναζητούντων ὅμοια ἢ φύσις τῆς χολέρας. Ὁ Κ. Rainey, ἀναλαβὼν γὰρ ἐξακριβώσῃ ἐν ὑπάρχει αἰτιώδης τις σχέσις μεταξὺ τῶν πρωτόζωων ἐκείνων καὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νοσήματος, εὗρεν, ὅτι ἐλικταὶ ἐνυπῆρχον, οὐ μόνον ἐν τοῖς δια-

χωρήμασι τῶν χολεριώντων, ἀλλὰ ἀφοδευομένοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐντερικῷ αὐτῶν σωλήνι, μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον, ἐνῶ οὐδὲν ἀκόμη σημεῖον σήψεως ὑπῆρχε. Ἐξετάσας δὲ τὰ διαχωρήματα καὶ ἄλλων ἀσθενῶν, πασχόντων ἄλλα διαβροχὰ νοσήματα, εὗρε καὶ ἐν ἐκείνοις τὰ αὐτὰ πρωτόζωα. Ὄθεν συνήγαγε τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ ἐν τοῖς διαχωρήμασι τῶν χολεριώντων εὕρισκόμενοι ἐλικταὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν αἰτιώδη σχέσιν πρὸς τὴν χολέραν. Ὁ δὲ Κ. Hassal, εὗρων καὶ αὐτὸς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος πρωτόζωα ἐν τοῖς διαχωρήμασι τῶν χολεριώντων καὶ ἐν τοῖς ἐντέροις αὐτῶν (μετὰ 12 ὥρας ἀπὸ τοῦ θανάτου), συνεπέρανε, ὅτι οἱ ἐλικταὶ ὑπάρχουσι σταθερῶς ἐν πάσι τοῖς πρὸς ἀφέψημα ὀρύζης ἐμπερῆσι διαχωρήμασι, ἀνεπτυσσόμενοι ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐντέροις ἐπὶ τοῦ ζώντος ἀνθρώπου. Θεωρεῖ δὲ πιθανόν, ὅτι τὰ ζωῖα ταῦτα παρεϊσέρχονται εἰς τὸν ἐντερικὸν σωλήνα ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρᾶς, ἢ διὰ τοῦ πρὸς πόσιν χρησιμεύοντος ὑδάτος, εὕρισκοντα δὲ ἐκεῖ τοὺς πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν ἀπαι-

τουμένους βιοτησίους όρους, αναπτύσσονται και πολ-
λαπλασιάζονται εν εξαίσιαι ταχύτητι. Καί εν τοίς
άφοδεύμασι δέ τών υγιών ανθρώπων εύρίσκονται
ένίοτε έλικίαι, άλλ' εν ελαχίστη ποσότητι. Ανα-
λογίζόμενοι, ότι τὰ ζωόφια ταύτα εισί λίαν δια-
δεδομένα εις τήν φύσιν, ότι αναπτύσσονται καθ' οι-
ανδήποτε ώραν του έτους εν παντί ρευστώ, έμπε-
ριέχοντι φυτικάς ή ζωικάς ούσίαις, όφείλομεν να
παραδεχθώμεν μετά του Κ. Nassal, ότι δεν ύπ-
άρχει ουδερμία ενδοτέρα σχέσις μεταξύ τών πρωτο-
ζώων τούτων και της χολέρας. Ίσως δέ έχεται
πως αληθείας ή εικασία του ίατρού τούτου, καθ' ήν
τὰ πρωτόζωα ταύτα, ών ή εν τοίς πρὸς άφέψημα
όρίζης παραπλησίαις διαχωρήμασι παρουσία είναι
επιπρόσθετον φαινόμενον, δεν είναι μεν τὸ ποιητικόν της
χολέρας αίτιον, άλλ' έχουσιν όπισωδήποτε επιπρόσθετον
τινα εις τήν ένστασιν τινών εκ τών συμπτωμάτων,
μάλιστα δέ του τεινεσμού. Ο Κ. Davaine εύρεν
εν τοίς διαρροϊκοίς διαχωρήμασι φυσικοῦ τινος
άπειροπληθείς έλικίαις, εξαφανιζόμενους άμα τη άπο-
φείξει τών διαχωρημάτων.

2. Περὶ της ανθρώποδιατου κερκομονάδος.

Κατά τήν εν Παρισίαις του 1853 (—54) επίδη-
μίαν της χολέρας παρετήρησε πολλάκις ο Κ. Da-
vaine εν τοίς διαχωρήμασι τών χολεριώντων τὸ
πρωτόζωον τούτο, εν τισι μάλιστα τών περιπτώ-
σεων εν μεγάλῳ αριθμῳ. Εξήφανίζοντο δέ άμα αι
ύλαι, εν αίς ύπάρχον, άπεψύχοντο. Ο αὐτός παρα-
τηρητής εύρε και εν τοίς άφοδεύμασι τυφικοῦ τι-
νος έγχυματικά ζωόφια, λίαν μεν έμφορῆ πρὸς
τάς επί τών χολεριώντων παρατηρηθείσας κερκο-
μονάδας, άλλά μη όντα του αὐτου είδους.

3. Περὶ παραμήκους του εν τῷ άπευθυσμέτῳ.

Τὸ πρωτόζωον τούτο παρετήρησεν ο Κ. Malmsten
επί δύο άρρώστων, διαρροϊζομένων από τινων ήδη
έτων. Κατά τὸν ίατρον τούτον, τὰ πρωτόζωα ταύ-
τα (άτινα εισί εν διηνεκεί και ζωηροτάτη κινήσει
και τοσοῦτον πολυπληθῆ, ώστε δύναται τις να
αριθμήσῃ περι τὰ 20.—25 εν εκάστη βανίδι της
εν ή ύπάρχουσιν ύλης), νεμόμενα τὸν βλενογόνον ύμέ-
να, διεγείρουσιν αὐτὸν πρὸς μείζονα έκκριτικὴν έν-
έργειαν και επιτείνουσι τὰς περισταλτικὰς τών έν-
τέρων κινήσεις. Προστίθει δέ, ότι τὸ άνοσιμώ-
τερον μέρος πρὸς καταστροφήν τών έλμινθίων τού-
των και ίασιν της διαρροίας, ήν εργάζονται, είναι
κλύσεις δι' ύδατος, υποξέος εκ προσθήκης οξέος
νιτρικοῦ.

β'. Περὶ τών εκτός του έντερικοῦ σωλήνος εν τῷ
ανθρώπῳ θιόντων ζωικῶν Παρασίτων.

Τὰ εκτός του έντερικοῦ σωλήνος εν τῷ ανθρω-
πίνῳ σώματι παρασιτοῦντα ζωικά Παρασίτα εισί:

1. Τὸ δρακόντιον (*Filaria Medinensis*),
2. Τὸ ήπατικὸν διστομον (*Distoma hepaticum*),
3. Ευστρόγγυλον τὸ γιγάρτειον (*Histrongyle gigas*),
4. Ο χαλαζιτης κυστικέρκος (*Cysticercus cellulosae*),
5. Αι ύδατίδες (ὁ άνθρωποδιατος έχινδοκ-
κοκος [*Echinococcus hominis*]) και
6. Η σπειρώδης τριχιὰς (*Trichina spiralis*).

1. Περὶ δρακοντίου.

Τὸ θῆλυ του δρακοντίου (τὸ άρρην άγνοεῖται
εισέτι) έχει μήκος μεν, από 50 ε. τ. μ. — 4 μέ-
τρων, πάχος δέ, από 1 χ. τ. μ. — 1, 15 χ. τ. μ.,
λεπτύνεται κατά τὸ ούραιον αὐτου άκρον, φέρει
κατά τὸ μήκος αὐτου δύο, αντιθέτως κεκίμενας,
γραμμάς, είναι λευκόν και έχει τὸ ιδιάζον, ότι
έννεοσασθεῖ εν έαυτῷ τὰ ώάρια του.

Τὸ Παρασίτον τούτο διαιτᾶται κατ' επιτολήν
του σώματος, εργαζόμενον παθολογικάς αλλοιώσεις
κατά τὸ μάλλον και τὸ ήττον επισήμως. Ο πα-
ράσιτος οὗτος σκώληξ δεν περιβάλλεται υπό κύ-
στεως, άλλά νέμεται ελεύθερος τὰ μεταξύ τών
όργανικῶν ίνῶν, έρπων υπό τὸ δέρμα μεταξύ τών
άγγελων, τών νεύρων και τών μυῶν, ή τών μυικῶν
ίνῶν. Τὸ Παρασίτον τούτο ήν ήδη γνωστὸν τοίς
Αρχαίοις. Αγαθαρχίδας ὁ Κρίδιος, γεωγράφος ακ-
μάσας κατά τὸν δεύτερον π. Χ. αἰώνα, ανέφερεν εν
τοίς γεωγραφικοίς αὐτου βιβλίοις, κατά τήν μαρ-
τυρίαν του Πλουτάρχου (*), ότι οι παρά τὰς άκτάς
της έρυθρᾶς θαλάσσης κατοικοῦντες άλισκονται υπό
του Παρασίτου τούτου. Μνείαν αὐτου ποιούνται
προσέτι εν τοίς συγγράμμασι αὐτῶν και Σωρανός ὁ
Εφῆσιος και Ασωρίδας ὁ Αλεξανδρεὺς, κατά τήν

(*) « Οι δέ περι τήν έρυθρὰν θάλασσαν νοσήσαντες,
» ως Αγαθαρχίδας Ιατῆρῆκεν, άλλοις τε συμπτώμασι
» έχρήσαντο καινοίς και άνιστορήτοις, και δρακόντια
» μικρὰ της κνήμας δισθλοντα και τοὺς βραχιονας
» εξέκυψεν, άφαιμένων δέ, αῖθις άνεδύετο και φλεγμο-
» νὰς άκαρτερήτους ένειλούμενα τοίς μυῶδεσι παρεδχεν.
» Καί τούτο τὸ πάθος, οὔτε πρότερον οἶδεν οὔδεις, οὔτε
» ύστερον άλλοις, άλλά εκείνοις τε μόνοις γενόμενον,
» ως έτερα πολλά. Καί γάρ εν δυσουρία τις γενόμενος
» πολὺν χρόνον, εξέδωκε κριθίνην καλάμην χνάτα έχου-
» σαν. Καί τὸν ήμέτερον ξένον Εφῆσον Αθήνησιν έσμεν
» εκβάλλοντα μετά πολλοῦ σπέρματος θηρίδιον δασὺ
» και πολλὰς ποσὶ τυχὸ βαδίξον ». (Συμποσικὰ
Βιβλ. Η'. πρόβλ. 0'.)

μαρτυρίαν Παύλου του Αιγυνητου (*). Ο Γαληνός
όμιλεῖ περι του δρακοντίου (Περὶ τῶν πεπορθ-
των τόπων. Βιβλ. 5'.) οὐχι εκ οικείας αντίληψως,
άλλ' εκ άκοῆς. « Εν τινι, λέγει, τόπω της Αραβίας,
» ως φασί, τὰ καλούμενα δρακόντια εν ταίς κνή-
» μασι γίνεται, νευρώδῃ μεν τήν φύσιν, έλμινσι δέ
» και τῇ χρώα, και τῷ πάχει παραπλήσια. Λεγόν-
» των μεν οὖν έωρακέναι ταῦτα πολλῶν ήκουσα,
» μη θεασάμενος δ' αὐτά, οὐκ έχω συμβαλεῖν οὔτε
» περι της γενέσεως αὐτῶν, οὔτε περι της ούσίαις
» ακριβῶς οὔδεν ». Ο Αέτιος δίδει ακριβεῖς περι
του δρακοντίου πληροφορίας, άρνούμενος αὐτάς εκ
τῶν συγγραμμάτων του Ασωρίδα. Τὸ Παρασί-
τον τούτο παρατηρεῖται κυρίως εν ταίς μεταξύ τών
τροπικῶν χώραις και παρά τισι τών εκείθεν εις
άλλα γεωγραφικά πλάτη μεταχωρησάντων ατόμων.
Διά τούτο κρίνομεν πάντη περιττόν ίνα ποιησώμεθα
ένταῦθα πλείονα περι αὐτου λόγον.

2. Περὶ διστόμου του ήπατικοῦ.

Τὸ έντοσθίδιον τούτο Παρασίτον έχει, μήκος
μεν, 18—31 χ. τ. μ., πάχος δέ, 4—13 χ. τ. μ.
και σχῆμα ωοειδές-έπισηκῆς. Καί πρὸς μεν τῇ κε-
φαλῇ πλατύνεται και τελευτᾷ εἶτα εις κωνικὴν
άπόληξιν, πρὸς δέ τὰ όπίσω στενεύεται εν σχήματι
φύλλου και λεπτύνεται. Φέρει δέ επί της επιφανείας
του σώματος αὐτου ακόνθια, κατά τὸ μάλλον και
τὸ ήττον συμπεσισμένα, και δύο σικύδια, δι' ὧν
προσκολλᾶται επί τῶν μορίων, δ νέμεται, και από
τῶν όποίων έσχε και τὸ όνομα αὐτου (διστομον).
Διαιτᾶται δέ ως επί τὸ πλείστον εν τοίς χολικοίς
πόροις και εν τῇ χοληδόχῳ κύστει. Ενίοτε όμως
εύρίσκεται και εν τῷ έντερικῷ σωλήνι, εν τοίς αι-
μαγωγοίς άγγείοις και εν τισι τών υπό τὸ δέρμα
φλεγμονικῶν όγκων. Επειδή δέ τὸ έντοσθίδιον
Παρασίτον, περι οὔ ὁ λόγος, οὔδεν καθωρισμένον
νοσολογικόν φαινόμενον επιφέρει, ώστε ήμισα έν-
διαφέρει τῷ παθολόγῳ, διά τούτο δεν έχωρει
ένταῦθα μακρότερος περι αὐτου λόγος.

(*) Βιβλ. Δ'. Περὶ δρακοντίων Κεφ. 90'. « Εν
» Ἰνδιῇ και τοίς άνω της Αιγύπτου τόποις τὰ λεγό-
» μενα δρακόντια συνίσταται καθάπερ έλμινθώδη τινα
» ζῶα εν τοίς μυῶδεσι τῶν μορίων, οἶον βραχίσιον, μη-
» ροίς, κνήμασι (επί δέ τῶν παιδίων και πλευροίς) υπό
» τῷ δέρματι συνιστάμενα, και κινούμενα σαφῶς. . . .
» Ο δέ Σωρανός, οὔδε ζῶον τήν άρχήν, άλλά
» νεύρου τινος ούστασιν οἶεται τὸ δρακόντιον, δόκησιν
» μόνον έμποιοῦν του κινεῖσθαι. Εἶτε δέ τούτο, εἶτε
» τὸ πρότερον και τῷ Σωρανῳ και τῷ Ασωρίδῃ
» και έτέροις έδοξε, προσαντλήσει θερμῇ κτλ. ».

3. Περὶ ευστρόγγυλου του γιγαντιαίου.

Του Παρασίτου τούτο τὸ μεν άρρην έχει, μήκος
μεν, 14—40 ε. τ. μ., πάχος δέ, 4—6 χ. τ. μ.,
τὸ δέ θῆλυ, μήκος μεν, 2 δ. τ. μ. — 1 μέτρον,
πάχος δέ 4. 5—12 χ. τ. μ. Εἶστε τὸ γιγαντι-
αίον ευστρόγγυλον είναι τὸ μέγιστον άπάντων τῶν
νηματοειδῶν έντοσθιδίων ζωικῶν Παρασίτων. Τὸ
γιγαντιαῖον ευστρόγγυλον είναι έρυθρόν, κυλινδρικόν
τὸ σχῆμα, λελεπτυσμένον κατά τε τὸ ούραιον και
τὸ κεφαλικόν αὐτου άκρον και έντριγκον κατά τε
μήκος και εγκάρσιως. Τήν έλμινθα ταύτην παρετήρη-
σεν εν τοίς νεφροίς του ανθρώπου πρώτος ὁ Βλαεσ,
πολλοί δ' έφεξῆς Ιατροί έδημοσίευσαν όμοίου είδους
περιπτώσεις, ὧν όμως τινες φαίνονται λίαν άμφι-
σβητήσιμοι. Παρατρέχοντες διά τούτο ταύτας και
άρκούμενοι εις τήν άπλήν και μόνης έπιστημονικῆς
ακριθείας ένεκα γενομένην μνείαν του έντοσθιδίου
Παρασίτου, περι οὔ ὁ λόγος, οὔδαμως, νομίζομεν,
ελαττοῦμεν οὔτω τήν αξίαν, ήν διά τὸν μετιόντα
τήν τέχνην ίατρον ήδύνατο να έχῃ ή πραγματεία
αὐτη.

4. Περὶ του χαλαζιτου κυστικέρκου.

Οὗτος είναι κυστιδίων έλλειψοειδές, μη παρου-
σάζον, ως επί τὸ πολὺ, ουδερμίαν πρὸς τὰ έξω
επέκτασιν, φέρον δέ σμικροτάτην τινα και δυσόρα-
τον διεξοδον ή πόρον, διά του όποίου προβάλλει
και πάλιν εισελκεί τήν κεφαλήν αὐτου τὸ περι οὔ
ὁ λόγος έλμινθιον. Εχει δέ τὸ κυστιδίων μήκος,
κατά μεν τήν μακράν αὐτου διάμερον, 6—10 χ.
τ. μ., κατά δέ τήν βραχίαν, 4—8. Τὸ έντοσθί-
διον τούτο Παρασίτον (περι οὔ διελάβομεν ήδη εν
τῷ γενικῷ μέρει της πραγματείας ταύτης, όπου και
παραπέμπομεν) παρετηρήθη επί του ανθρώπου τὸ
πρώτον υπό του Werner (1786), εύρόντος υπό τὸν
μέγαν θωρακικόν μὺν στρατιώτου τινος, εν άνετεινε,
δύο κυστιδία, ὧν εκαστον έμπεριείχε ανά εν κυ-
στεώδες έλμινθιον. Εἶτη τινα μετά ταῦτα εύρον
κυστικέρκους εν τῷ χοριοειδεῖ πλέγματι ὁ Fi-
scher, ὁ Treutler και ὁ Braga. Τῷ 1802 παρ-
ετήρησεν ὁ Steinbuch και Loschge πολλοὺς κυ-
στικέρκους εν τοίς νωτιαίοις και τοίς τραχηλι-
κοίς μυσί και εν τῷ χοριοειδεῖ πλέγματι. Τῷ
1803 εύρεν ὁ Laennec εν τῷ πτώματι έξηκον-
ταετούς τινος άνδρος άπειροπληθεῖς κυστικέρκους
εν τοίς μυσί, εν τοίς όφθαλμοίς, εν τῷ εγκεφά-
λῳ και εν τῷ ήπατι. Ο Himly, παρατηρήσας
επί τινος πτώματος, ότι κατά τε τὸ στῆθος και
τήν κοιλίαν έφαινοντο εξέχοντες μικροί τινες όγκ-
κοι και άγαταμῶν τὸ πτώμα εκείνο, εύρε πολλὰς

τοῦ ὄργανου, ἐν ᾗ παρασιτεῖ ἡ ὑδατις. Ἀλλ' αἱ ὑδατίδες, αἰτίνας ἀναπτύσσονται ἐν τινι τῶν δι' ὄρρογον ὑμένος ὑπεζωσμένων νηδύων τοῦ ἀνθρώπου σώματος, δὲν περιβάλλονται ὑφ' ἐτέρας κύστεως ἐκ συνδετικῆς ἰστού. Πιθανώτατον δὲ εἶναι, ὅτι συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς φλεβῶν ἀναπτυσσομένων ὑδατίδων.

Πολλάκις παρατηρήθη ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι μία καὶ ἡ αὐτὴ κύστις ἐμπεριείχε πολλὰς ὑδατίδας, ἐν τισὶ μάλιστα περιπτώσεσι πολλὰς χιλιάδας. Ὁ *Roulet* παρατήρησέ ποτε ἐπὶ τινος ἀσθενοῦς μίαν ὑδατιδοῦχον κύστιν, ἐμπεριέχουσαν τέσσαρας χιλιάδας ὑδατίδων. Ὁ *Ploucquet* ἀναφέρει περιπτώσιν τινὰ, καθ' ἣν ἐφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου ἐν μιᾷ κύστει εὐρέθησαν ἑπτὰ χιλιάδες μέχρις ὀκτῶ ὑδατίδων, καὶ ἑτέραν, καθ' ἣν ἠριθμοῦντο ἐν μιᾷ κύστει ἑννέα χιλιάδες. Ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσιν ὁ ὄγκος τῆς ὑδατιδοῦχου κύστεως εἶναι μέγιστος, ἐνίοτε ἰσομεγέθους κεφαλῆ ἀνθρώπου τελείου. Αἱ ὑδατίδες διασπάζονται ἐπὶ τινὰ μόνον καιρὸν τὴν ζωτικότητα αὐτῶν, εἴτα δὲ ἀποβάλλουσιν αὐτὴν ὡς καὶ οἱ ἐν αὐταῖς ἐχθινοκόκκοι. Τότε καὶ τὸ περιεχόμενον ἐν τῇ κύστει αὐτῶν βευστόν ἀλλοιοῦται, γινόμενον, ὅτε μὲν, ἰζῶδες ἢ ἡμίβρεστον, ὅτε δὲ, στεατώδες, ἐμπερὲς πρὸς τὴν ἐκ συντήξεως φυματίων προΐουσαν ὕλην, ὅτε δὲ μᾶλλον συνεστηκός, προσόμοιον τῆν σύστασιν πρὸς δύσπλαστον μάγμα, ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸς κρητίδα.

Ἐν ἄλλαις πάλιν περιπτώσεσι τὸ ἐν τῇ κύστει βευστόν, ἀλλοιοῦμενον διηλεκτῶς, γίνεται πυώδες. Ἀλλοτε φαίνεται ὑπέρυθρον, ἢ ὑποπράσινον, προσμυγνυμένων αὐτῷ αἵματος, ἢ χολῆς.

Οἱ οὕτως ἠλλοιωμένοι ἐξ ὑδατίδων ὄγκοι ὠνομάζοντο ἄλλοτε ἀθαρώδη ὄγκωματα. Τοιοῦτοι δὲ ἦσαν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, οἱ πλείστοι τῶν ἐν τοῖς χειρουργικαῖς συγγραμμάσι ἀναφερομένων ἀποστηματικῶν, ἢ, μᾶλλον, τῶν «φυματιογενῆ ὕλην ἐμπεριέχοντων ὄγκωμάτων». φαίνεται δὲ, ὅτι ἡ μὲν πυώδης, ἢ φυματικὴ ἀλλοίωσις τοῦ ἐν τῇ κύστει, τῇ ἐξ ὑδατίδων, βευστοῦ εἶναι ὁ πρῶτος βαθμὸς τῆς ἀθαρώδους ἐξαλλαγῆς, ἢ δὲ ἀποκρητίδωσις, ὁ ἑσχάτος. Δύναται δὲ τις νὰ εὕρη διαφόρους βαθμοὺς τῆς ἐξαλλαγῆς ταύτης ἐφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου, φέροντος πλείους τοῦ ἐνὸς ἐξ ὑδατίδων ὄγκους. Ὁ *K. Cruveilhier* ἀναφέρει ἐν τῇ «*Παθολογικῇ ἀνατομῇ*» αὐτοῦ περιπτώσιν τινὰ, καθ' ἣν ἐφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, μία μὲν, ἐν τῷ σπλῆνι, ἐξ ὑδατίδος κύστις ἐμπεριείχε ὕλην ἐμπερὲς πρὸς τίτανον, ἑτέρα δὲ, ἐν τῷ ἥπατι, πύον. Πρῶτος ὁ *Ruyseh* ἔγνω, ὅτι

οἱ ἐξ ὑδατίδων ὄγκοι εἰσι δεκτικοὶ παντοίων μεταβολῶν. «*Hydatides, λέγει, in altheromata, steatomata et melicerides mutari nulla mihi ambigendi reliquitur ansa; plures enim hoc anno istius modi offendi hydatides, in quibus aliquando materiam pulti, lacti, sero, coagulo caseosque nemulam reperiri*». Τὰς ἀλλοιώσεις ταύτας τῶν ἐξ ὑδατίδων ὄγκων διέγνων ἐφεξῆς ὁ *te Laennec, Branser* καὶ *Cruveilhier*.

Ὅπως δὲ πολλάκις ἡ ἐν τοῖς ἐξ ὑδατίδων ὄγκοις ἐμπεριεχομένη πυώδης ὕλη ἐξεληφθῆ ὡς πύον, οὕτω καὶ ἡ εἰς στερεάν ἢ συγκριματικὴν κατάστασιν μεθεστηκυῖα ἐξεληφθῆ ὡς φυματιογενής. Ἐκ τῆς ὁμοιότητος δὲ ταύτης πλανηθέντες πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, ἔδογματίσαν, ὅτι τὰ φυμάτια προέρχονται ἐξ ὑδατίδων. Καὶ ὅμως μεταξὺ τοῦ φυματίου καὶ τῆς ἀθαρώδους ὕλης ὑπάρχουσιν οὐσιωδέσταται διαφοραὶ κατὰ τὰ συστατικά καὶ τὸν τοῦ σχηματισμοῦ τρόπον.

Αἱ ὑδατίδες παρατηρήθησαν ἄχρι τοῦδε ἐν ἄπασιν σχεδὸν τοῖς παρέγχυμα ἔχουσιν ὄργανοις τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλ' ἡ συχνότης, ἐν ᾗ ἕκαστον αὐτῶν ἀλλοκεται ὑπὸ τῶν ὑδατίδων, εἶναι ἐν τοῖς διαφόροις ὄργανοις διάφορος. Τὸ ἥπαρ εἶναι τὸ μᾶλλον συχνὰ ἀλλοκόμενον. Ὑσάκις δὲ ὑπάρχουσιν ὑδατίδες ἐν οἰφθῆποτε ὄργανῳ, εὐρίσκονται τοιαῦται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ ἐν τῷ ἥπατι. Ὁ πνεύμων εἶναι τὸ μετὰ τὸ ἥπαρ ὑπὸ τῶν περιτῶν ὁ λόγος ἐντοσθιδίων ζωϊκῶν Παρασίτων μᾶλλον ἀλλοκόμενον ὄργανον, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ σπλήν, εἴτα οἱ νεφροὶ, μετ' αὐτοὺς τὸ ἐπίπλοον καὶ μετὰ τοῦτο ὁ ἐγκέφαλος. Ἰπάρχουσι δὲ ἀναγεγραμμένοι ἐν τοῖς Χρονικοῖς τῆς ἐπιστήμης περιπτώσεις, καθ' ἃς εὐρέθησαν ὑδατίδες ἐν τῷ νωτιαίῳ σπλῆνι, ἐν τῷ ὀφθαλμῷ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὀστοῖς. Ἐπίσης σπανίως ἀλλοκονται ὑπὸ τῶν ὑδατίδων τὰ γυῖα καὶ τὰ τοιχώματα τοῦ τε θώρακος καὶ τῆς κάτω κοιλίας. Οἱ ὄρχεις, αἱ ὠοθήκαι, ἡ μήτρα καὶ οἱ μαστοὶ ἀλλοκονται ὑπ' αὐτῶν ἥμισυ πάντων τῶν λοιπῶν ὄργάνων.

Οἱ ἰστοὶ, ἢ τὰ ὄργανα, ἐν οἷς ἀναπτύσσονται ὑδατίδες, οὐδεμίαν ἐνίοτε υφίστανται ἐπίσημον ἀλλοίωσιν. Ἄλλοτε ὅμως ἀτροφοῦσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐξαφανίζονται ἐξ ὀλοκλήρου, συμπιεζόμενα ὑπὸ τῆς διηλεκτῶς αὐξομένης ὑδατίδος. Ἐν ἄλλαις πάλιν περιπτώσεσι πύσσουσιν ἐπίσημους καθ' ὑψὴν ἀλλοιώσεις, ἴστούλαχιστον περὶ τὴν ὑδατίδα, γινόμενα στιφρότερα, ἢ ἀποβάλλοντα τινὰ τῶν ἀνατομικῶν αὐτῶν συστατηρίων. Ἐν τισὶ περιπτώσεσι φλεγμαίνει καὶ διαπύσσεται τὸ περὶ τὴν ὑδατιδοῦχον κύστιν παρέγ-

χυμα τοῦ ἐν ᾗ ἡ ὑδατις ὄργανου. Ἄλλοτε πάλιν, ἐλκουμένου καὶ διαβηρωσκομένου τοῦ περὶ τὴν ὑδατιδοῦχον κύστιν ἰστού καὶ φηγνυμένης τῆς κύστεως, ἐκχέονται τὰ ἐν αὐτῇ ἢ ἀμέσως εἰς τὰ ἐκτὸς, ἢ εἰς τινὰ τῶν πεπονηδῶν ὄργανῳ παρακειμένην νηδύν, οἷον εἰς τοὺς ἐρόγγους, εἰς τὸν ἐντερικὸν σπλῆνα, εἰς τὴν κοιλίαν, ἢ μεταξὺ τῶν πλευρικῶν ὑμένων καὶ ἀλλαχοῦ. Οὐ μόνον δὲ τὰ μαλθακά μέρη διασπείρονται ἐκ τῆς ἐπ' αὐτὰ πίεσεως τῆς ὑδατίδος, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ὀστά. Ὁ αἰτιώδης λόγος, δι' ὃν αἱ ὑδατίδες παρατηροῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς κοιλιακοῖς σπλάγγχοις, εἶναι, ὅτι τὰ ἐμβρυα τῆς ἐξ ἐχθινοκόκκου ταινίας, ἐξ ὧν, ὡς εἰρήται, γενεσιουργοῦνται αἱ ὑδατίδες, παρεπιγόμενα εἰς τὸν ἐντερικὸν τοῦ ἀνθρώπου σπλῆνα διὰ τῶν σιτίων, ἢ τῶν ποτῶν, καὶ μὴ εὐρίσκοντα ἐκεῖ τὰς πρὸς τὴν περαιτέρω αὐτῶν ἀνάπτυξιν προσφόρους συνθήκας, μεταχωροῦσιν ἐκ τοῦ ὄργανου ἐκεῖνου (διατιτρώντα αὐτὸ) εἰς ἕτερον (παρακειμένον) εἴτε ἀμέσως, εἴτε διὰ τῶν αἰμοφόρων ἀγγείων.

Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐξ ὑδατίδων ὄγκων γίνεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, λίαν βραδέως, σχεδὸν πάντοτε ἐν τῷ διαστήματι ἐτῶν τινῶν. Αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς τὰ πρῶτα ἐκ τῆς ὑδατίδος νοσολογικὰ φαινόμενα ἐγένοντο αἰσθητὰ πρὸ δεκαπέντε καὶ ἔτι πλείονων ἐτῶν, δὲν εἶναι τοσοῦτον σπάνια. Ὅταν ὅμως τὸ ὄργανον, ἐν ᾗ ἡ ὑδατις, ἢ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἀνεῖ πρὸς τὴν ζώην, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀναπληρωθῆ ὑφ' ἑτέρου συλλειτουργικοῦ ὄργανου, τότε ἡ ὑδατις ἐπιφέρει, πολλάκις, τὸν θάνατον καὶ πρὶν ἔτι αὐξῆσθαι μέχρις ἐπισήμου μεγέθους.

Ὅταν δὲ ἡ ὑδατις, αὐξήθεισα εἰς ἐπίσημον ὀπασοῦν ὄγκον, στενοῖ διὰ συμπίεσεως ἢ καὶ ἐντελῶς ἀποφράσσει ἀγωγὸν τινὰ, δι' οὗ διεξέρχονται ἐκκρίματα τῆς ζωικῆς οἰκονομίας, ἢ τὸν ἐντερικὸν σπλῆνα, ἐπέρχεται ἐκ τοῦ κωλύματος τούτου ὁ θάνατος.

Οἱ ἐξ ὑδατίδων ὄγκοι οὐδὲν πρὸ τῆς ἐλκώσεως τῶν περιεχομένων ἰσθῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐργάζονται ἄλλοις, ἀλλὰ μόνον αἰσθητὰ διατάσεως, πληρώσεως, ἢ βάρους.

Τὰ πρὸς διάγνωσιν τῶν ἐξ ὑδατίδων ὄγκων σημειωτικὰ δεδομένα δύναται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τὰ ἐκ τῶν ἐπιδημιολογικῶν καὶ τὰ ἐκ τῶν ἡδὴ διεσφραγῶν κυστωδῶν ὄγκων.

Ὅταν ὄγκος τις ὑπάρχη ἀπὸ πολλοῦ ἤδη, ἀναπτύσσεται βραδύτατα, δὲν συνοδεύεται ὑπὸ πυρετοῦ, δὲν ἀλλοτε σφικτικῶς, ἢ ἀναλγῆς, ἐλαστικὸς καὶ παράγη ἐπὶ τῇ ἐπικρούσει θοιὸν τινὰ ψόφον, ἢ καὶ κλυδασμὸν, μάλιστα δὲ τὸν λεγόμενον ὑδατιδογενῆ τρόπον (*frémissement hydatique*) (ὅστις δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔχων παθογνωμο-

νικὴν σημασίαν), τότε καθίσταται λίαν πιθανόν, ὅτι ὁ ὄγκος ἐκεῖνος εἶναι ἐξ ὑδατίδων. Τὸν ὑδατιδογενῆ τρόπον περιγράφει ὡς ἐξῆς ὁ τῷ 1820 τὴν παθογνωμονικὴν αὐτοῦ σημασίαν καταδείξας ἰατρὸς *Brissot*. «*Ἐὰν ἐφαρμώσωμεν, λέγει, τὴν ἐτέραν ἡμῶν παλάμην ἐπὶ τινος ἐξ ὑδατίδος κύστεως τοιοῦτοτρόπως, ὥστε νὰ ἐφαπτόμεθα αὐτῆς ὡς μάλιστα εὐαφῶς καὶ πιεζόμεν αὐτὴν ἡρέμα, διὰ δὲ τῶν δακτύλων τῆς ἐτέρας χειρὸς ἐπικρούσωμεν κραταιότερον τὸν ὄγκον, ἀντιλαμβανόμεθα τρομώδους τινὸς ἐντυπώσεως, ἐμπερὸς πρὸς ἣν ἐργάζεται ἐπὶ τῆς ἀφῆς ἡμῶν πᾶν τρέμον σῶμα.*» Ὁ τρόπος οὗτος δύναται προσφεύστατα νὰ ὁμοιωθῆ πρὸς τὸν τῆς πηκτῆς. Ὁ ὑδατιδογενῆς τρόπος δὲν ὑπάρχει ἐπὶ πάντων τῶν ἐξ ὑδατίδων ὄγκων καὶ εἶναι ἐκάστοτε διάφορος τὴν ἔντασιν. Ἀλλ' οἱ τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν κατ' ἔντασιν παραλλαγῶν αὐτοῦ αἰτιώδεις ὄροι ἀγνοοῦνται εἰσέτι. Τὴν ὑπὸ τινῶν πρσβευσίαν ἰδέαν, ὅτι ὁσάκις δῆθεν ὑπάρχει ἐν τῷ ὄγκῳ μία καὶ μόνη ὑδατις, ἐλλείπει ἀπ' αὐτοῦ ὁ ὑδατιδογενῆς τρόπος, ἀπέδειξεν ὁ *K. Jobert* ἡμαρτημένην. Ἐν περιπτώσεσι δὲ, καθ' ἃς ἀδυνατοῦμεν ἵνα ἐκ τῶν λοιπῶν δεδομένων διαγνώμεν τὴν φύσιν ὄγκου τινός, ὃν θεωροῦμεν ὡς λίαν πιθανῶς ἐξ ὑδατίδων προερχόμενον, δέον νὰ ἐπαγώμεθα τὴν δοκιμαστικὴν παρακέντησιν. Ὅταν τὸ διὰ τῆς παρακέντησεως ἀποληφθῆν βευστόν ἢ διείδες, ἐμπεριέχη ἐχθινοκόκκους, δὲν πηγνυται διὰ τῆς ζέσεως, ἢ τῆς τῶν ἀξέων προσθήκης, μετὰ τὴν ἐξάτμισιν δὲ αὐτῆς ἐπὶ τῆς ὑέλου ἀπολείπη κρυστάλλους ὑδροχλωρικοῦ νάτρου, τότε ἀποφαινόμεθα, ὅτι ὁ ὄγκος ἐκεῖνος εἶναι ἐξ ὑδατίδων. Εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν προαγόμεθα καὶ ὅταν τὸ διὰ τῆς παρακέντησεως ἀποληφθῆν βευστόν ἢ ὑλερόν καὶ ἐμπερὲς πρὸς ὀρρώδες πύον, μικροσκοπούμενον δὲ φαίνεται ἔχον τοὺς χαρακτῆρας τῆς ἀθαρώδους ὕλης.

Τὴν δοκιμαστικὴν παρακέντησιν, ἣν συνίστησε μὲν ὁ *Duruy* ἐπὶ τῶν ἄλλως μὴ διαγνωσίων ὄγκων, ἐφήρμοσε δὲ ὁ *Rocamier* διὰ τὰς τοῦ ἥπατος κύστεας, θεωροῦσι τινὲς τῶν ἰατρῶν ὡς κινδυνώδη κάκωσιν, ὅταν γίνηται ἐπὶ ὄγκων, ὄντων ἐντὸς νηδύων, ὑπεζωσμένων δι' ὀρρώδους ὑμένους. Ἀλλ' ὁ φόβος οὗτος εἶναι πάντη ἀνυπόστατος ὅταν ἡ παρακέντησις γένηται διὰ τριχοειδοῦς διωστήρος (*trocart*) οὐδένα συνεπάγεται κίνδυνον. Ὅταν ἐκ τινος ἤδη διεσφραγῶτος ὄγκου ἐξέρχονται ὑδατιδογενεῖς ὑμένες, ἀποτεκμαιρόμεθα ἐξ αὐτῶν, ὅτι ὁ ὄγκος ἐκεῖνος εἶναι ἐξ ὑδατίδων. Ἀλλ' ὅπως γνωρίζωμεν ἂν οἱ ὑμένες ἐκεῖνοι εἰσὶν ἀληθῶς ὑδατιδογενεῖς, δὲν ἀρκεῖ ἡ διὰ τοῦ ψιλοῦ

ὄφθαλμοῦ ἐπίσκοπτοις αὐτῶν, ἀλλὰ προσαπαιτεῖται ἢ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐξέτασις.

Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ ὄγκων προγνώσεως ἐδίδαξεν ἢ μέχρι τοῦδε ἰατρικὴ πείρα τὰ ἀκόλουθα. Οἱ ὄγκοι οὗτοι δὲν εἶναι μὲν καθ' ἑαυτοὺς ἀναιρετικὴ πάθος, ἀλλ' ἀποβαίνουν τοιοῦτοι ὡς ἐκ τῆς καιριότητος τοῦ χωρίου, ἐνῷ ἀναπτυχθῶσι. Ὅταν ὁ ἐξ ὑδατίδων ὄγκος ἐδράζη ἐν τινι τῶν γυίων, ἢ ἐξ ἐπιπολῆς τοῦ κορμῆ, ἐπομένως εἶναι προσίτος εἰς τὴν χειρουργικὴν ἰατρειάν, τότε πρέπει νὰ προδιαγορεύωμεν ἀγαθὴν τὴν πρόγνωσην, ἐπεὶ δὴ τότε οὐδεμίαν συνεπάγονται σοβαρὰν συνέπειαν, θεραπεύονται δὲ καὶ εὐχερῶς. Τοὺς ἐξ ὑδατίδων ἐκείνους ὄγκους, οἵτινες, ἀφοῦ αὐξηθῶσι, μέχρι τινός, δὲν μεγεθύνονται περαιτέρω, ἀλλ' ἢ ἐφίστανται ἐν τῷ μεγέθει, ἢ ἤδη ἔσχον, ἢ καὶ μειοῦνται, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς εἰς ἰασίν βαλόντας. Ἐπίσης ἀγαθὴ εἶναι ἡ πρόγνωση καὶ ὅταν ὁ ἐξ ὑδατίδων ὄγκος, ῥαγίς πρὸς τὰ ἐκτός, φαίνεται μειούμενος διηλεκτῶς, ὑπ' οὐδενός δὲ συνοδεύεται σοβαροῦ νοσολογικοῦ φαινομένου (συντήξεως τοῦ σώματος, πυρετοῦ, πναμίας κ.τ.τ.).

Τούναντίον εἶναι κακίστη ἡ πρόγνωση, ὅταν ἡ κύστις ἢ ἐν τινι τῶν φυσιολογικῶς κυριωδῶν ὀργάνων, ἔχη ἐπίσημον μέγεθος, τοιχώματα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον δυσένδοτα (ὀστεώδη ἢ χονδρώδη), ἢ πολλαπλῆ, ἐπὶ πηγεκῆ ἢ ἀποσπασίαν, ἢ σύντηξιν τοῦ σώματος, ἢ φλεγμονὴν ὀργάνου τινός ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἀνευ πρὸς τὴν ζωὴν. Ἀπελπιστικὴ εἶναι ἡ πρόγνωση, ὅταν, ἀφοῦ ὁ ἐξ ὑδατίδων ὄγκος ῥαγῆ εἰς τινα μετὰ τῶν ἐκτός συγκοινωνουσαν νηδύν, τὰ μὲν καθολικὰ συμπτώματα παραμένωσι, ἢ καὶ δεινῶνται ἐπι μᾶλλον, αἱ δὲ ἀπὸ τῆς κύστεως ἐξερχόμενα ὕλαι γίνονται κακώδεις, ἢ προσεπέλθῃ πνευμονία, ἢ τὰ σημεῖα κατὰ βάθος πυορροίας, ἢ ὅταν ἡ κύστις ῥαγῆ εἰς μεγάλην τινα ὀρρογόνον νηδύν.

Τὰ περὶ τῆς θεραπείας τῶν ἐξ ὑδατίδων κυστειδῶν ὄγκων ἔχουσιν ὡς ἔπειτα. Ἡ ἀνωσιμότης τῆς φαρμακευτικῆς ἰατρείας δὲν εἶναι ἀρκούντως ἀποδεδειγμένη. Τὰ πλεῖστα τῶν ἄχρι τοῦδε κατὰ τῆς περιτῆς ὁ λόγος παθήσεως ἀντιτεχνθέντων θεραπευτικῶν μέσων ἀπέβησαν πάντῃ ἀλυσίτελῃ ἐπὶ πολλῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ διάγνωσις εἶχεν ἠρῆως. Ἀλλ' ἐπεὶ δὴ ἐν αἰσὶ περιπτώσεσιν ἐκείναις, καθ' ἃς, ἀποθεώσεως τῆς παθήσεως ὡς ἐξ ὑδατίδων, ἐπιτεύχθη διὰ τινος τῶν φαρμακευτικῶν μέσων ἡ ἰασις αὐτῆ, δὲν ἠποδυνατόν νὰ ἐξελεγχθῆ ἂν ἡ διάγνωσις ἦν ἠρῆ, ἢ οὐ, διὰ τοῦτο οὐδεμία ἀρκούντως πεπιστωμένη περίπτωσις δύναται νὰ ἀναφερθῆ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀνωσιμότητος τούτου, ἢ

ἐκείνου τοῦ φαρμάκου. Ἐντεῦθεν δὲ ἐξηγεῖται τὸ ὅτι οὐδὲν φαρμακευτικὸν βοηθήμα θεωρεῖται ὡς ἀμολογουμένως ἀφελίμον πρὸς τὰς ἐξ ὑδατίδων παθήσεις. Ἀφ' ἑτέρου ὁμοῦ υπεραγορεύουσι τῆς ἀνωσιμότητος φαρμάκων τινῶν περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ διάγνωσις ἦν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἠρῆ.

Τὰ μᾶλλον ἀξιοσώστατα τῶν μέχρι τοῦδε κατὰ τῆς περιτῆς ὁ λόγος παθήσεως ἐσωτερικῶς δοθέντων φαρμακευτικῶν μέσων εἰσὶν ὁ πρωτοχλωριῶχος ὑδράργυρος, τὸ ὑδροχλωρικὸν νάτρον καὶ τὸ ὑδριωδικὸν κάλιον.

Προσέτι ἐδοκιμάσθη καὶ ἡ τοπικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ὑδατίδων. Ὁ ἐν Ἴρλανδίᾳ ἰατρός K. Thorarensen ἔσχε τὴν ἐπίνοιαν νὰ ἐμπεύρῃ ἐπιχωρίως εἰς τὸν ἐξ ὑδατίδων ὄγκον μακρὰς καὶ λεπτοτάτας ἐκ χάλυβος βελόνας, συνεχόμενας μετὰ τῶν ἀκροπολλίων τῆς ἠλεκτρικῆς μηχανῆς, καὶ οὕτω δι' ἠλεκτρικῶν ἐκκενώσεων ἀποκτείνῃ τὰς ὑδατίδας.

Αἱ δὲ πρὸς ἰασίν τῶν ἐξ ὑδατίδων ὄγκων ἄχρι τοῦδε συστηθεῖσαι χειριστικαὶ μέθοδοι ἢ ἀποθλέπουσι πρὸς ἐκκένωσιν τῆς κύστεως, ἢ σκοποῦσι νὰ ἐπιφέρωσι μεταλλοίωσιν τινα ἢ τὴν ἀνάγκωσιν τῆς ἐν τῷ ὄγκῳ ὕλης.

Οἱ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ πρώτου σκοποῦ ἐπιτήδαιοι τρόποι εἰσὶν ἢ πρὸς τὴν παραχρῆμα κένωσιν παρακέντησις, αἱ πρὸς βαθμιαίαν κένωσιν ἐπανειλημμέναι παρακεντήσεις, ἢ παρακέντησις καὶ ἢ μετ' αὐτῆν εἰσαγωγὴ σωληνίου εἰς τὸν ἐξ αὐτῆς πόρον, ἢ δι' ἐντομῆς καὶ ἢ διὰ τοῦ ἀπύρου καυτηρίου στόμωσις.

Τὰ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ δευτέρου σκοποῦ ἐφαρμοζόμενα μέσα εἶναι ἢ μετὰ τὴν κένωσιν τῆς κύστεως εἰς αὐτὴν ἔνεσις διαλύσεως ἰωδίου, ἢ κεκραμένου οἴνοπνεύματος, ἢ χολῆς.

Ἐπολείπεται ἤδη νὰ εἰπωμεν καθ' ὅποιας περιπτώσεως εἶναι ἐνδεδειγμένος ἕκαστος τῶν εἰρημένων θεραπευτικῶν τρόπων. Ἡ ὑπὸ τινων ἐπιπροσβουμένη δοξασία, ὅτι ἡ παρακέντησις παντός ἐν οἰσθίῳ σπλάγγνῳ, μάλιστα δὲ τῷ ἥπατι, ἐξ ὑδατίδων ὄγκου ἐπιφέρει ἀφελίμως τὸν θάνατον ἀπεδείχθη ἐξ αὐτῆς τῆς χειρουργικῆς πείρας πάντῃ ἐσφαλμένη. Οὐδὲν ἦτον ὁμοῦ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἡ ἐγχείρησις αὐτῆ εἶναι λίαν κακωτικὴ καὶ ὅτι ἀποβαίνει ἔστιν ὅτε θανατηφόρος. Διὰ τοῦτο ἠγέρθη ὑπὸ τινων χειρουργῶν τὸ ζήτημα ἐν δὲν εἶναι προτιμότερον, ὡς αἰσὶ πρὸς κείναις περὶ κυστειδῶν ἐξ ὑδατίδων ὄγκου, ὅστις οὐδεμίαν εἰς τὸν ἔχοντα προξενεῖ ἐνόχλησιν, οὐδὲ φαίνεται ἐπαπέλθῶν ἀμέλῃ (ὡς τὴν ζωὴν αὐτοῦ, νὰ ἀπέχωμεθα πάσης διὰ χειριστικοῦ τρόπου θεραπευτικῆς ἀποπείρας, ἀντὶ νὰ

ἐκθίτωμεν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ἐξ αὐτῆς ἀμεσον κίνδυνον.

Ὅτι διὰ τῆς χειριστικῆς πρὸς τοὺς ἐξ ὑδατίδων ὄγκους ἰατρείας ἐλαττοῦνται ἐνίοτε αἱ ἡμέραι τῶν εἰς αὐτὴν καθυποβαλλομένων εἶναι ἀναντίρρητον. Ἀλλ' ἐπίσης ἀναντίρρητον εἶναι καὶ ὅτι ἡ πιθανὴ διάρκεια τοῦ ὑπολοίπου τοῦ εἶου τῶν τοὺς χειριστέους ὄγκους φερόντων δὲν εἶναι τοσοῦτον μακρὰ, ἀλλ' ἀπὸ ἐνός μέχρι, τὸ πολὺ, τεσσάρων ἐτῶν. Ὡστε, ἐάν μὲν διὰ τῆς ἐγχειρήσεως ἐπιτευχθῆ ἡ ἰασις, παρατείνεται ὁ βίος τοῦ χειρισθέντος κατὰ πολὺ, ἐνίοτε κατὰ τὸ διπλάσιον τῆς τέως ἡλικίας αὐτοῦ, ἐάν δὲ ἡ ἐγχείρησις ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον, ἐλαττοῦται ὁ βίος τοῦ χειρισθέντος, σχετικῶς, ἐλάχιστα.

Ὅσον δὲ παλαιότερα ἡ κύστις, τοσοῦτον ἀμφιβολιέστεραν πρέπει νὰ θεωρῶμεν καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐγχειρήσεως. Προσέτι εἶναι ἥττον ἐνδεδειγμένη αὐτὴ ὅταν τὰ τοιχώματα τῆς κύστεως ἀποθάλωσιν ἤδη τὴν ἐλαστικότητα αὐτῶν (καὶ γίνονται ὀστεώδη, ἢ χονδρώδη), ὅταν ἢ ἐν τῇ κύστει ὕλη ἢ ἤδη ἠλλοιωμένη εἰς ἀθραῦδην, ὅταν τὸ ἐν τῷ ὄγκῳ βρογανον ἐκ τῆς παρατεταμένης πίεσεως καταστῆ ἤδη ἀνεπιτήδειον πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς φυσιολογικῆς αὐτοῦ λειτουργίας. Ὅταν, ὁ ἐξ ὑδατίδων ὄγκος ἢ ἐν τῇ θωρακικῇ, ἢ ἐν τῇ κοιλιακῇ νηδί, εἶναι μᾶλλον ἐνδεδειγμένη ἢ ἐκκένωσις τῆς ἐν αὐτῷ ὕλης, καθότι ἐνδέχεται νὰ διαρραγῆ αὐτομάτως ὁ ὄγκος (ἐκ τινος βιαίας κινήσεως, ἢ ἐξωτερικῆς βίας, ἢ καὶ ἐκ τῆς προόδου αὐτῆς τῆς ἐν τῷ ὄγκῳ παθολογικῆς διεργασίας) καὶ οὕτως, ἐκχεομένων τῶν ἐν τῇ κύστει εἰς τὴν ἑτέραν τῶν εἰρημένων ὀρρογόνων νηδύων, νὰ ἐπέλθῃ φλεγμονὴ τοῦ ὑποζωυόντος αὐτὴν ὕμενος, ἢ τινος τῶν ἐν αὐτῇ ἐπικαιρίων ὀργάνων.

Περὶ δὲ τῆς μερικῆς ἐνδείξεως ἐκάστης τῶν εἰρημένων χειριστικῶν μεθόδων ἐδίδαξεν ἢ ἄχρι τοῦδε χειρουργικὴ πείρα τὰ ἀκόλουθα.

α^ο. Ὡς αἰσὶ ἡ κύστις, ὡσα ἀπλῆ καὶ μὴ λίαν ὄγκώδης, ἔχουσα δὲ εὐένδοτα τὰ τοιχώματα, ἐμπεριέχῃ ρευστὸν διεσπασμένον, εἶναι ἐνδεδειγμένη ἢ πρὸς τὴν παραχρῆμα κένωσιν παρακέντησις. Ὅταν ὁμοῦ ἢ κύστις ἢ λίαν ὄγκώδης, τότε εἶναι ἐνδεδειγμένη αἱ πρὸς βαθμιαίαν κένωσιν ἐπανειλημμέναι παρακεντήσεις.

β^ο. Ὅταν ἢ ἐν τῷ κυστεώδει ὄγκῳ ὕλη ἢ μὴ ῥωδῆς, ἀλλ' ἐκπερῆς τὴν σύστασιν πρὸς ἀθράαν, περιέχῃ δὲ πολλοὺς ἀπολελυμένους ὕμενος τῆς ὑδατίδος, ἔτι δὲ ὡσα τὰ τοιχώματα τοῦ ὄγκώματος ἐσκληρωμένα (ὀστεώδη, ἢ χονδρώδη), τότε ἀπαιτεῖται ἵνα κατασκευάσωμεν εὐραῖαν τὴν

(ΙΠΠΟΚΡ. ΤΟΜ. Β'. ΤΕΥΧ. Β')

διέξοδον τῆς ἐν τῷ ὄγκῳ ὕλης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ἐνδεδειγμένη ἢ διὰ παχέος τινός διωστήρος παρακέντησις, ἢ ἡ ἐντομῆ, ἢ ἡ διὰ τοῦ ἀπύρου καυτηρίου στόμωσις.

Πρὸς ἀποθεραπείαν ἐπαγομέθα τὴν διάκλυσιν τῆς κενῆς κύστεως διὰ πολλοῦ ὕδατος, ἢ τὴν εἰς αὐτὴν ἔνεσιν τοῦ διὰ πολλοῦ ὕδατος κεκραμένου βάμματος τοῦ ἰωδίου, ἢ, ὡς προτιμότερον, τῆς βοσῆς χολῆς.

Πρὸς διάγνωσιν τῆς ποιότητος τοῦ περιεχομένου ὀδηγοῦμεθα ἐκ τοῦ χρόνου, δι' οὗ ὑπάρχει τὸ ὄγκωμα, προσέτι δὲ καὶ ἐκ τῆς ἡλικίας τοῦ ἔχοντος αὐτὸ ἄνθρωπον (ἢ ἀποκρητίδωσις φαίνεται κοινότερα ἐπὶ τῶν ἐξ ὑδατίδων ὄγκωμάτων τῶν γερόντων). Ἐν περιπτώσεσιν ὁμοῦ, καθ' ἃς ἀμφιβάλλομεν περὶ τῆς ποιότητος τῆς ἐν τῇ κύστει ὕλης, ἢ δοκιμαστικὴ παρακέντησις δύναται νὰ διασκεδάσῃ πᾶσαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν.

γ^ο. Τὰ κατὰ τὸ πρόσωπον, τὸν τράχηλον, τὰ πλευρώματα ἐκατέρως τῶν μεγάλων νηδύων τοῦ κορμῆ καὶ τὰ γυῖα ἐξ ὑδατίδων ὄγκωματα πρέπει νὰ ἐντέμνωμεν. « Ἢ ἡμετέρα χειρουργικὴ πείρα ἐδίδαξεν ἡμᾶς, λέγει ὁ Dupuytren, ὅτι ἐπὶ τῶν » κατ' ἐπιπολῆν τοῦ σώματος ἐξ ὑδατίδων ὄγκωμάτων ἢ ἐντομῆ εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, λίαν ἀνύσιμος χειρουργία ». Ἐνδεδειγμένη εἶναι προσέτι ἢ ἐντομῆ καὶ ἐν ταῖς περιπτώσεσιν ἐκείναις, ἐν αἷς τὸ ἐξ ὑδατίδος ὄγκωμα, ἐνστάς ἀρχικῶς ἐν τινι τῶν κατὰ βάθος ὀργάνων, προβάλλει κατὰ μικρὸν, ἔτι δὲ τὸ ὑπὲρ τὸ ὄγκωμα δέρμα ἢ ἐνεργεῖται, ὡς σιμαίνει, ὅτι ἡ κύστις συνεφύη ἤδη τοῖς πλευρώμασι τῆς νηδύος, ἐν ἢ ἐδράζει.

δ^ο. Περὶ τῆς θεραπευτικῆς ἀξίας ἐκάστης τῶν ἐπὶ τὰ ἐντός τοῦ κύτους τοῦ θώρακος ἐξ ὑδατίδων ὄγκωμάτων προταθεισῶν χειριστικῶν μεθόδων οὐδὲν δύναται νὰ ῥηθῆ ἀποδεδειγμένον ὑπὸ τῆς πείρας, ἐπεὶ δὴ τὰ τοιαῦτα ὄγκωματα σπανιώτατα ἐχειρίσθησαν ἄχρι τοῦδε.

ε^ο. Εἰς τὰ ἐν τῇ κοιλιακῇ νηδί καὶ, ἰδιαίτερον, τὰ ἐν τῷ ἥπατι ἐξ ὑδατίδος ὄγκωματα ἀναφέρονται κυρίως τὰ ἀνωτέρω περὶ τῶν διαφόρων θεραπευτικῶν μεθόδων ῥηθέντα. Ἡ παρακέντησις ἢ ἡ ἐντομῆ τῶν τοιούτων ὄγκωμάτων ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐνδεδειγμένη, ὅταν τὰ ὄγκωματα ὡσὶν ἤδη συμπεφυκῶτα μετὰ τῶν κοιλιακῶν πλευρωμάτων. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει εἶναι ἐνδεδειγμένη ἢ παρακέντησις (μεθ' ἣν ἀφίεται ἐν τῷ ἐξ αὐτῆς πόρῳ ὁ τοῦ διωστήρος σωλὴν), ἢ ἡ διὰ τοῦ ἀπύρου καυτηρίου στόμωσις.

Πρὸς βεβαίαν διάγνωσιν τῆς μετὰ τῶν κοιλιακῶν πλευρωμάτων συμφύσεως τῶν ἐξ ὑδατίδων

ἐν τῷ ἥπατι ὄγκων δὲν ἐπαρκεῖ πάντοτε τὸ ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρημένον σημεῖον, τουτέστιν ἡ ἐρυθρότης τοῦ ὑπὲρ τὸν ὄγκον δέρματος. Πρὸς μείζονα βεβαιότητα ἐπροτάθησαν οἱ ἐξῆς δύο ἐξαστατικοὶ τρόποι. α'. Κατακλιναμένου τοῦ τὸν ὄγκον ἔχοντος ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ ἀριστερά, ἄγομεν διὰ γραφικοῦ μέλανος γραμμὴν, διήκουσαν διὰ τοῦ πρὸς τὰ κάτω ὄριου τοῦ ἥπατος, ἢ τοῦ ὄγκου. Ἐντειλόμενοι δὲ τῷ πάσχοντι νὰ μεταβάλλῃ παντοίως τὴν θέσιν αὐτοῦ καὶ ἐνεργῆ ἐντόνους ἀναπνευστικὰς κινήσεις, παρατηροῦμεν ἂν συμμεταβάλλεται καὶ ἡ σχέσις τῆς διὰ μέλανος ἠγμένης γραμμῆς πρὸς τὸ παρ' αὐτῇ χεῖλος τοῦ ἥπατος, ἢ οὐ. Καὶ ἐὰν μὲν μεταβάλληται, ἀποτεκμαιρόμεθα, ὅτι τὸ ὄγκωμα εἶναι ἤδη συμπεφυκὸς μετὰ τοῦ κοιλιακοῦ πλευρώματος, ἄλλως συμπεραίνομεν τὸ ἐναντίον. β'. Κατακλιναμένου τοῦ πάσχοντος ἐπὶ τὴν ἀντικείμενον τῷ ὄγκωμάτι πλευρᾷ, ἐὰν μὲν παρατηρήσωμεν, ὅτι τὸ ὄγκωμα δὲν ἀφίσταται τοῦ χωρίου, καθ' ὃ φαίνεται μᾶλλον ἐξέχον καὶ καθ' ὃ, ὡς εἰκόζομεν, ὑπάρχει ἡ σύμφυσις, ἔτι δὲ, ὅτι διατηρεῖται ἐπίσης ἀντιληπτός ὁ κλυδασιμὸς, πιθανοῦται ἔτι μᾶλλον ἡ ἰδέα, ὅτι τὸ ὄγκωμα εἶναι ἤδη συμπεφυκὸς μετὰ τῶν κοιλιακῶν πλευρωμάτων.

Ἄμφότεροι οὗτοι οἱ τρόποι (ὧν τὸν μὲν ἐξεύρεν ὁ Budd, τὸν δὲ ὁ Boissac) εἰσι, βεβαίως, λίαν ἔλλογοι· ἀλλὰ δὲν ἀπεδείχθη ἀκόμη ἐκ τῶν ὑστέρων ὁποῖαν διαγνωστικὴν ἀξίαν ἔχουσι.

ζ'. Ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς ὄστοις τῶν γυλιῶν ὑδατιδογενῶν ὄγκωμάτων δὲν ἀρκεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ διάνοιξις ἢ διαφθορὰ τοῦ ὄστου καὶ τὸ ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ συμπληρώσωμεν τὰ πλευρώματα τῆς νηδύος τοῦ ὄγκωματος καθιστώσιν ἀναπόφευκτον τὴν ἀπέκκρισιν τῆς ἀπεφθορίας τοῦ ὄστου μοίρας, ἢ καὶ αὐτὸν τὸν ἀκρωτηριασμόν.

ζ'. Ὄταν τὸ ὄγκωμα, ἐδράζον ἐν τινι τῶν πρὸς τὴν ζωὴν ἐπικαίρων ὀργάνων, ἢ πῆξον παρακείμενον αὐτῷ τοιοῦτον ὄργανον, καθιστᾷ αὐτὰ ἀνεπιτήδεια πρὸς λειτουργίαν, τότε ἀπαιτεῖται νὰ ἐπιφέρωμεν ἀμελλητί τὴν προσήκουσαν θεραπείαν. Ὄψω δυνάμεθα διὰ τῆς κενώσεως τῆς κύστεως νὰ ἀρωμεν παραυτὰ τὸ διακωλύον τὸν ἔκρουον τοῦ νεφροῦ ἀπολειτουρηγματος, τὴν διέξοδον τῶν ἐν τοῖς ἐντέροις ὑλῶν, ἢ τοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ κυήματος.

η'. Ὄταν ἡ ἐξ ὑδριδῶν κύστις ῥαγῇ εἰς τὴν κοιλιακὴν νηδύν, τότε ὁ θάνατος εἶναι ἀναπόδραστος. Οὐδέις τῶν χειρουργῶν θέλει, βέβαια, αἰσθανθῆναι αὐτὸν τεταρῶμενον πρὸς ἐπανάληψιν τῆς ἐγχειρήσεως ἐκ τοῦ παραδείγματος τοῦ Roux, ὅστις, διαταμὼν τὸ κοιλιακὸν πλευρῶμα μετὰ τοῦ περι-

τοναίου, ἐξήγαγε μὲν τὰς ἐν τῇ κοιλιακῇ νηδίᾳ ὑδατίδας, ἀλλ' ἐπήνεγκεν εἰς τὸν χειρισθέντα τὸν θάνατον διὰ τῆς χειριστικῆς ταύτης κακώσεως.

[2.] Περὶ τῶν ἀφροδισίων ἢ συφιλιδικῶν παθήσεων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν. [Συνέχεια.]

Τὸ κοπάϊον βάλαμον εἶναι ἐκ πάντων τῶν κατὰ τῆς βλενορροίας ἐσωτερικῶς ἐπαχθέντων φαρμακευτικῶν μέσων τὸ ἀνυσιμώτερον καὶ τὸ δυνάμενον νὰ θεωρηθῇ οἰονεὶ εἰδικόν. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως δὲν ἀνέχεται αὐτὸ ὁ στόμαχος, οὐδὲ ὁ ἐντερικὸς σωλὴν ὅσον τὸ μυρτίδιον, ἢ δὲ παρατεταμένη χρῆσις αὐτοῦ ἐν μεγάλας δόσεσι ἐπιφέρει, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καρδιαλγικὰ ἐνοχλήματα. Τὰ διαρροϊκὰ δὲ φαινόμενα, ἢ προξενεῖ κατ' ἀρχὰς τὸ φάρμακον, συντελοῦσι μᾶλλον πρὸς τὴν ἴασιν, ἀλλ' ὅταν ᾧσι μέτρια καὶ δὲν συνοδεύωνται ὑπὸ διαταράξεως τῆς καθόλου υγιείας.

Τὸ ἐν μεγάλας δόσεσι λαμβανόμενον κοπάϊον βάλαμον ἐπιφέρει προσέτι ἐξανθηματικὴν τινα διάφλυσιν μεσηρέουσιν μετὰ ἐρυθρίασεως (Roseolae) καὶ κνιδώσεως, ἐδράζουσαν κυρίως κατὰ τὰς ἀνακαμπτάς τῶν ἀρθρῶν καὶ τὸν τράχηλον καὶ συνοδουμένην ἐνίοτε ὑπὸ ἀλγεινῆς ἐξοιδήσεως τοῦ λαιμοῦ, τῶν χειλέων καὶ τοῦ τὸ κοῖλον τοῦ στόματος ἀμφεπνύοντος βλενογόνου ὑμένος. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διάφλυσις, ἦν συνοδεύει προσέτι καὶ σφοδρὸς κνησμός, ἐκλείπει ἅμα διακοπῇ ἢ χρῆσις τοῦ ἐπενεγκόντος αὐτὴν φαρμάκου.

Ἔνεκα τῆς δυσαρέστου γεύσεως καὶ ὀσμῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος φαρμάκου ἐπενοήθησαν, πρὸς ἐπιπέφυξιν αὐτῶν, παντοῖοι τρόποι σκευάσεως αὐτοῦ. Τὰς εὐχρηστοτέρας δὲ καὶ θεραπευτικῶς μᾶλλον δεδοκιμασμένας τῶν φαρμακευτικῶν μορφῶν τοῦ κοπαίου βαλσάμου κρίνομεν σκόπιμον νὰ ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα, γινώσκοντες ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν ἱατρικῆς πείρας, ὅτι ἐπὶ τῆς λίαν δυσπαλλάκτου ἐνίοτε παθήσεως ταύτης (ἐπειδὴ ἢ ὁ στόμαχος τοῦ πάσχοντος δὲν ἀνέχεται φαρμακευτικὴν τινα τοῦ βαλσάμου μορφήν, ἢ ἡ δοθεῖσα δὲν ἐπέφερε τὸ προσδοκώμενον θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα) παρίσταται ἢ ἀνάγκη νὰ μεταβάλλωμεν πολλάκις τὰς σκευάσεις τοῦ φαρμάκου μέχρις οὗ καταστήσωμεν εἰς ἐκείνην, δι' ἧς νὰ ἐπιτύχωμεν τῆς τελείας ἰάσεως.

Ἡ διὰ τοὺς ἥττον εὐπόρους ἀνθρώπους προτιμότερα φαρμακευτικὴ μορφή τοῦ κοπαίου βαλσάμου εἶναι ἢ κατὰ τὴν ἐξῆς ἀναγραφὴν.

Λαβὲ Βαλσάμου κοπαϊκοῦ δραχμῶν μίαν (ἢ καὶ δύο),

Διψήματος [γλυκόματος] γλυκυρρόλης
καθαυμένου Ούγγλιαρ ἡμίσειαν,
Υδατος ἀπισταγμίνου Ούγγλιας ἑξ.

Ἀναμίξας δὲ ἅπαντα, δός.

(R. Balsami Copaiuae 3j (ad ij),

Succi Liquiditiae dep. ʒβ.

Aq. destill. ʒvj.

M. D).

Τοῦ φαρμάκου τούτου λαμβάνει ὁ πάσχων ἀνά ʒ (—6) τέλεια, ἢ δειπνητικὰ, κοχλιάρια καθ' ἐκάστην.

Εὐληπτοὶ καὶ θεραπευτικῶς δεδοκιμασμένοι σκευασμοὶ τοῦ κοπαϊκοῦ βαλσάμου εἶναι προσέτι καὶ αἱ κατὰ τὰς ἐξῆς ἀναγραφὰς ἐσκευασμένοι.

1.) Λαβὲ Βαλσάμου κοπαϊκοῦ Ούγγλιαρ μίαν καὶ ἡμίσειαν,

Στάγματος μίνθης τῆς πεπερτίδος Ούγγλιας τρεῖς,

Ὄξικοῦ αἰθέρος Δραχμᾶς δύο,

Σιραιωποῦ τοῦ διὰ λέμματος χρυσομήλων Ούγγλιαρ μίαν καὶ ἡμίσειαν.

Ἀναμίξας δὲ πάντα καλῶς, δός, ἐπιγράφας· « Κατὰ πᾶσαν τρίτην ὥραν ἀνά δύο τέλεια κοχλιάρια ».

(R. Balsami Copaiuae ʒjβ,

Aq. Menthae piperitae ʒiij,

Aether. acetici ʒij,

Syrup. Cort. Aurant. ʒjβ,

M. D).

2.) Λαβὲ Βαλσάμου κοπαϊκοῦ,

Σιραιωποῦ ἀπλοῦ ἀνά Ούγγλιας δύο,

Λέκιθον ὠδοῦ,

Οἴνου γενναίου λευκοῦ Ούγγλιας τέσσαρας,

Ἀναμίξας δὲ πάντα καλῶς, δός, ἐπιγράφας· « Κατὰ πᾶσαν τρίτην ὥραν ἀνά δύο τέλεια κοχλιάρια ».

R. Balsami Copaiuae

Syrup. simpl. ἀνά ʒij,

Vitel. Ovi N°. 1

Vini gener. albi ʒvj.

M. D).

3.) Λαβὲ Βαλσάμου κοπαϊκοῦ Ούγγλιαρ ἡμίσειαν,

Κόμμιως ἀραβικῆς Δραχμᾶς τρεῖς,

Κινναμώμου στάγματος τοῦ δι' οἴνου πνεύματος Ούγγλιας τρεῖς,

Ζωμοῦ λειμωνίου Ούγγλιαρ ἡμίσειαν.

Ἀναμίξας δὲ ἅπαντα καλῶς, χρῶ (κατὰ πᾶσαν τρίτην ὥραν ἀνά δύο τέλεια κοχλιάρια).

(R. Balsami Copaiuae ʒβ,

Gum. arab. ʒiij,

Aq. Cinnam. vini. ʒiij,

Succi Citri ʒβ,

M. D).

4.) Λαβὲ Βαλσάμου κοπαϊκοῦ Ούγγλιαρ ἡμίσειαν,
Βάμματος χρυσομήλων [ἀνεραιζίων]
Δραχμῶν ἡμίσειαν,

Ἀναμίξας δ' ἀμφότερα, χρῶ (πρὸς τῆς ἡμέρας ἀνά 20 (—30) σταγόν. μετ' ὀλίγου γλυκίος οἴνου.

(R. Balsami Copaiuae ʒβ,

Essent. Aurant. ʒβ,

M. D).

Πολύχρηστος ἐν τε Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ καὶ θεραπευτικῶς δεδοκιμασμένη φαρμακευτικὴ μορφή τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος φαρμάκου εἶναι τὸ οὕτω δὴ λεγόμενον χροπάρτειον κράμα (Mischung Chopartii), σκευαζόμενον κατὰ τὴν ἐξῆς ἀναγραφὴν.

5.) Λαβὲ Βαλσάμου κοπαϊκοῦ,

Σιραιωποῦ τοῦ διὰ τολουτανοῦ Βαλσάμου,

Στάγματος μίνθης τῆς πεπερτίδος καὶ

Οἴνου πνεύματος ἀνά Ούγγλιαρ,

Αἰθέρος τοῦ διὰ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ οἴνου πνεύματος Δραχμῶν ἡμίσειαν.

Ἀναμείξας δὲ πάντα, δός.

(R. Balsami Copaiuae,

Syrupi Balsami tolutani,

Aq. Menth. piperit.

Spirit. Vini ἀνά ʒj,

Spirit. Nitri-dulcis ʒβ.

M. D).

Τοῦ κράματος τούτου λαμβάνει ὁ πάσχων δὲς, ἢ τετράκις, ἢ ἐξάκις τῆς ἡμέρας (κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας ἐκάστοτε περιστάσεις) ἀνά ἐν τέλειον κοχλιάριον.

Πρὸς ἐντελεστέραν ἐπιπέφυξιν τῆς δυσαρέστου ὀσμῆς καὶ γεύσεως τοῦ βαλσάμου ἐπετεχνήθησαν σκευαστικοὶ τινες τρόποι, καθ' οὓς τὸ φάρμακον ἀναλαμβάνεται εἰς καταπότια, ἢ βόλους. Εἰσι δὲ τούτων οἱ εὐχρηστοτέροι δὲ, ὁ διὰ τῆς κεκαυμένης μαγνησίας καὶ ὁ διὰ τοῦ κηροῦ. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου ἢ ἀναγραφὴ ἔχει ὡς ἔπεται.

6.) Λαβὲ Βαλσάμου κοπαϊκοῦ Δραχμᾶς τρεῖς,

Μαγνησίας κεκαυμένης Δραχμᾶς δύο,

Συναμίξας δ' ἀμφότερα καλῶς ἐν οὐσίᾳ, ἀναλάμβανε εἰς βόλους εἴκοσι.

(R. Balsami Copaiuae ʒiij,

Magnesiae ustae ʒij,

M. f. Bolii N°. 20).

Γίνονται δὲ αὗται εὐληπτότεροι, περικαλυπτόμενοι διὰ λεπτοῦ στρώματος ἀλφίτοκόλλας [οἷα ἢ τῶν βιβλιοδετῶν].

Τούτων λαμβάνει ὁ πάσχων καθ' ἐκάστην ἀνά 5—7.

της δὲ τῶν διὰ κηροῦ καταποτίων σκευάσεως ἡ ἀναγραφὴ ἔχει ὡς ἑξῆς·

7.) Λαβὲ Κηροῦ λευκοῦ Δραχμῆν.

Γήλας δὲ διὰ μπλακοῦ πυρός, πρόσθετος

Βαλοάμου κοπαϊκοῦ Δραχμῶν δύο,

Μυρτιδάτου λειοτριβοῦς Οὐγγιῶν ἡμισίαν.

Ἀναμίξας δὲ καλῶς ἅπαντα, ἀναλάμβανε εἰς καταποτία (120). Ἐπιπάσας δὲ ταῦτα διὰ κινναμώμου λελεασμένου, δόσ.

8.) (R. *Cerae albae* 3j,

Leni calore liquefacta adde:

Balsami Copraivae 3ij,

Cubebae. pulv. 3β,

M. f. *Pilulae* No. 120.

Consparg. Pulv. Cassiae cinnamomii.

D).

Τούτων λαμβάνει ὁ πάσχων τετράκις τῆς ἡμέρας ἀνά 10—20.

Ἐάν τὸ κοπαϊκὸν βάλαμον ἐνεργῆ καθ' ὑπερβολὴν ὑπαγωγικῶς, ἢ ἐπιφέρῃ στομαχικὰς ἐνοχλήσεις, προσθετέον ἀνὰ ἓνα κόκκον ἐκχυλίσματος ὁπίου εἰς ἐκάστην ἡμερησίαν δόσιν.

Πολύχρηστος φαρμακευτικὴ μορφή τοῦ κοπαϊκοῦ βαλοάμου καὶ προτιμότερα πασῶν τῶν λοιπῶν ὁσάκις τὰ πεπτικά ὄργανα ἀνέχονται τὸ φάρμακον καθ' ἑαυτὸ εἶναι τὰ πλήρη κοπαίου βαλοάμου ἐκ πηκτικῆς ἢ ἀλφιτοκόλλας καψύλλια (ὧν τὰ γνωστότερα εἰσὶ τὰ τοῦ Μόθου καὶ ὧν ἕκαστον ἐμπεριέχει περὶ τοὺς 18 κόκκους βαλοάμου). Τῶν καψυλλίων τούτων λαμβάνει ὁ πάσχων τρεῖς τῆς ἡμέρας ἀνά 2—6 καὶ ἔτι πλέον. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὸ κέλυφος αὐτῶν πρέπει νὰ εἶναι λεπτόν, ἐπειδὴ ἄλλως διαλύονται δυσκόλως ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῆνι, ἢ καὶ διαχωροῦσιν ἀδιάλυτα. Ἐπειδὴ δὲ τὰ καψύλλια ταῦτα, τὸ μὲν, εἰσὶ δύσωνα καὶ διὰ τοῦτο μὴ προσιτὰ εἰς τὰ οικονομικὰ μέσα τῶν ἥττων εὐπόρων, τὸ δὲ, δὲν ἐπιτρέπουν νὰ ἐξελέγχωμεν ἐκάστοτε ὑποῖον τὸ ἐν ἐκάστῳ αὐτῶν ἐμπεριεχομένων φάρμακον, ἐγένετο, ἐν Παρισίοις, πρὸς ἄρσιν ἀμφοτέρων τούτων τῶν ελαττωμάτων ἢ ἐπινοήσας νὰ κατασκευάζωνται τὰ τῶν καψυλλίων κελύφη ἐν εἰδει κυτιδίων, ὧν ἕκαστον δύναται μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πάσχοντος εἰς αὐτὸ ἐνετάλαξιν 10—15 σταγόνων τοῦ βαλοάμου, νὰ κλείθῃ στεγανῶς διὰ τῆς προσαρμογῆς τοῦ ἐπιθεματίου αὐτοῦ. Τὰ ἐκ πηκτικῆς, ἢ ἀλφιτοκόλλας, κατασκευασμένα ταῦτα κυτιδία δύναται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης περιστάσεως, καθ' ἣν θέλωμεν νὰ δώσωμεν καθ' ἑαυτὸ καὶ ἐντελῶς ἄμικτον φάρμακον, οὐ ὁ μὲν ὄγκος εἶναι μικρὸς, ἢ δὲ γεῦσις δυσάρεστος.

Τινὲς δὲ τῶν ἰατρῶν, θεωροῦντες, ὅτι οὐδὲν συμβάλλεται εἰς τὸ θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς χρήσεως τοῦ κοπαίου βαλοάμου ἢ ἄρσιν τῆς δυσάρεστου αὐτοῦ γεύσεως καὶ ὁσμῆς, δίδουσι τὸ βάλαμον καθ' ἑαυτὸ δις ἢ καὶ τρεῖς τῆς ἡμέρας, ἀνά 20, κατ' ἀρχάς, σταγόν. ἐν σακχαρούχῳ ὕδατι, αὐξάνοντες βαθμῆδὸν τὴν ἐκάστοτε δόσιν μέχρις 60—80 σταγόνων. εἰς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀρκεῖ πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἰάσεως ἢ μέχρι 40 ἢ 50 σταγόνων αὐξήσις τῆς ἐκάστοτε δόσεως.

Τινὲς ὅμως τῶν πασχόντων ἀδυνατοῦσι παντάπασι νὰ ἀνεχθῶσι τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ὁσμὴν τοῦ βαλοάμου, ἢ πάσχουσιν ἐξ αὐτοῦ τοσαύτην διατάραξιν τοῦ στομάχου καὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος, ὥστε ἀναγκάζονται ταχέως νὰ ἀποστῶσι τῆς περαιτέρω χρήσεως αὐτοῦ. Συμβαίνει δὲ τούτο, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπ' ἐκείνων, οἵτινες ἔλαβον ἤδη καὶ ἄλλοτε τὸ φάρμακον τοῦτο. Ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσι προσφεύγομεν εἰς τὸ μυρτιδάτον, δίδοντες, ἢ αὐτὸ, λειοτριβοῦς, ἢ τὸ ἐκχυλίσμα αὐτοῦ ἐν καταποτίσι. Καὶ τοῦ μὲν ξηρίου λαμβάνει ὁ πάσχων τρεῖς τῆς ἡμέρας, κατ' ἀρχάς μὲν, ἀνὰ ἓν μικρὸν κοχλιάριον, εἶτα δὲ βαθμῆδὸν ἀνὰ δύο, ἢ καὶ τρία. Ἀλλὰ τὰς τοιαύτας μεγάλας δόσεις δὲν ἀνέχεται ὁ στόμαχος παντὸς ἀνθρώπου. Τὰ ἐντεῦθεν προερχόμενα ἐνοχλήματα (οἷον ναυτίας, πίεσις κατὰ τὴν στομαχικὴν χώραν, ἐνίοτε δὲ καὶ φαινόμενα δηλητηριάσεως) ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ ἀποστῶμεν τῆς φαρμακείας ταύτης.

Ὅταν τὸ μὲν κοπαϊκὸν βάλαμον, διδόμενον καθ' ἑαυτὸ ἐν ἀρκούντως μεγάλαις δόσεσι, διαταράσῃ τὰ πεπτικά ὄργανα, τὸ δὲ μυρτιδάτον δὲν ἐπιφέρῃ τὸ προσδοκώμενον θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα, ἢ προξενῇ μεγάλας στομαχικὰς ἐνοχλήσεις, τότε εἰσὶν ἐνδεδειγμένα ἀμφότερα τὰ φάρμακα ταῦτα, συνεσκευασμένα εἰς καταποτία, ἢ ἐκλειγμα. Ἐν περιπτώσει τοιαύτῃ συνιστᾶται ὁ ἑξῆς τῆς σκευάσεως τρόπος.

Λαβὲ Βαλοάμου κοπαϊκοῦ Οὐγγιῶν,

Μυρτιδάτου λειοτριβοῦς Οὐγγιῶν δύο,

Ἐλαίου μένθης τῆς πεπερικτιδος Γραμμάριον ἡμισίαν.

Αἰθέρος τοῦ διὰ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ σιροπνεύματος Γραμμάριον,

Σακχάρου λευκοῦ τὸ ἀρκούν πρὸς σκευάσιν ἐκλειγματος.

Ἀναμίξας δὲ καλῶς ἅπαντα, δόσ.

(R. *Balsami Copraivae* 3j,

Pulv. Cubebae. 3ij,

Ol. Mentii. pip. 1β,

Spiriti Nitri dulcis ʒj,

Sacch. albi q. s. ut fiat Electuarium).

Αἱ πλεῖστοι τῶν βλεναρροϊῶν θεραπεύονται ἐντελῶς διὰ τοῦ κοπαίου βαλοάμου, ἢ τοῦ μυρτιδάτου, ἐν τῷ διαστήματι μιᾶς ἢ δύο εβδομάδων. Ἐνίοτε ὅμως ἀπαιτεῖται πρὸς ἕκαστον τῆς παθήσεως μακρότερον χρονικὸν διάστημα. Ἐν τισὶ μάλιστα περιπτώσεσι ἢ μεθυστέρῃ βλεναρροία καθίσταται παραμόνημος καὶ παρατείνεται ἐπὶ μήκιστον, ἀποδεικνύουσα μάταια πάντα τὰ θεραπευτικὰ εσθητήματα. Ἐνίοτε εἰσὶν οἱ αἰτιοὶ τοῦ δυσπαλάκτου τοῦ νοσήματος αὐτοῦ οἱ πάσχοντες, οἵτινες, μόλις ἐπισχεθῇ ἢ ῥύσις τῆς βλῆνης, ἐπιδίδονται εἰς παντοίας διαιτητικὰς καὶ ἀφροδισιακὰς καταχρήσεις. Ἄλλοτε πάλιν τὸ αἷτιον τῆς παραμονιμότητος τοῦ νοσήματος εἶναι διάθεσις τις τοῦ ὀργανισμοῦ ἀτομικῶς ἰδιάζουσα εἰς τὸν πάσχοντα, ἀκριβέστερον δὲ οὕτω καθορισθεῖσα. Ἐνίοτε ὅμως ὁ λόγος, δι' ὃν δεικνύει τοσαύτην ἐπιμονὴν ἢ πάθησις, εἶναι, ὅτι δὲν ἐγένετο ἢ ἐπὶ τὸν προσήκοντα χρόνον ἐξακολούθησις τῆς χρήσεως τοῦ κοπαίου βαλοάμου, ἢ τοῦ μυρτιδάτου, κατ' ἀθέτησιν τοῦ γενικοῦ θεραπευτικοῦ κανόνος, ὅτι ἐκαστέρου τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος φαρμάκων ἢ χρήσις πρέπει νὰ παρατείνηται (θεβαίως ἐν ἥττων συχναῖς καὶ ἐν μικροτέραις δόσεσι) ἐπὶ ὅσῳ, τοῦλάχιστον, ἡμέρας μετὰ τὴν παντελῆ ἐπίσχεσιν τῆς ῥύσεως τῆς βλεναρροϊκῆς ὕλης. Ἐάν ὁ πάσχων δὲν ἐξακολούθησιν νὰ λαμβάνῃ τὸ ἀντιβλεναρροϊκὸν φάρμακον ἐπὶ τὸν δέοντα χρόνον, ἐπανήκει ἢ ῥύσις τῆς βλῆνης καὶ καθίσταται οὕτως ἀναγκαῖα ἢ ἐπανάληψις τῆς ὅλης θεραπευτικῆς ἀγωγῆς.

Ἄλλ' ἂν διὰ τῆς ἔσωθεν ἰατρείας δὲν ἐπιτευχθῇ ἢ ἐπίστασις τῆς βλεναρροϊκῆς ῥύσεως, δέον τότε νὰ προσφεύγωμεν ἀμελλητί εἰς τὰς εἰς τὴν βλεναρροϊοῦσαν οὐρήθραν ἐνέσεις, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ διὰ ευροσδεψίνης (Tannini) οἴνου, ἐσκευασμένου κατὰ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ Ricord, ἔχουσιν ὡς ἑξῆς.

Λαβὲ Βυροδεψίνης καθαρᾶς Κόκκους δεκαοκτώ, Διαλύσας δὲ ἐν

Οἴνου γενναίου Οὐγγιῶν ἑξ,

δόσ.

(R. *Tannini puri* Gr. xvij,

Solve in:

Vini generosi ʒvj,

D).

Ἡ εἰς τὴν βλεναρροϊοῦσαν οὐρήθραν ἐνέσις τῆς διαλύσεως ταύτης δέον νὰ γίνηται, τὸ κατ' ἀρχάς μὲν, ἅπαξ τῆς ἡμέρας, καθ' ἑσπέραν, εἶτα δὲ δις, πρῶτ' καὶ ἑσπέρας. Αἱ λίαν συχναῖ ἐνέσεις, ἂς

συνήθως μεθοδεύονται αὐτοὶ οἱ πάσχοντες καὶ εἰς ἂς πολλάκις προσφεύγουσι παρὰ τὴν ῥητὴν τοῦ ἰατροῦ ἀπαγόρευσιν, νομίζοντες, ὅτι δι' αὐτῶν θέλουσι ἀπαλλαχθῆ τάχιον δὴθεν τῆς ἀτερποῦς παθήσεως, — αἱ λίαν συχναῖ, λέγομεν, ἐνέσεις αὐταί, οἰονδήποτε καὶ ἂν ἤθελον εἰσθαι τὸ ἔνεμα, προξενούσιν ἀντὶ ὑπελείας βλάβην, ἅτε διερεθίζουσαι τὸν πεπονθῆτα βλεναρροϊκὸν ὕμνον.

Ἐάν ἢ χρῆσις τοῦ διὰ μόνης ευροσδεψίνης ἐνέματος τούτου ἀποβῇ ἀνωφελῆς, ὅπως ἐνίοτε συμβαίνει ἐπὶ τῶν ἤδη, ἐκ κακοθεραπείας, χρονίων γενομένων βλεναρροϊῶν, τότε δέον νὰ ἐπιπλέκωμεν μικρὸν θεικοῦ ψευδαργύρου (ij—v Κόκ. πρὸς ἐκάστην Οὐγγίαν οἴνου). Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συνιστᾶται, μάλιστα ὑπὸ τοῦ Ricord, τὸ κατὰ τὴν ἑξῆς ἀναγραφὴν ἐσκευασμένον ἔνεμα.

Λαβὲ Θεικοῦ ψευδαργύρου,

Ὀξικοῦ μολύβδου ἀνὰ Γραμμάριον,

Καὶ διάλυσον ἐν

Ῥοδοστάγματος Οὐγγιῶν ἑξ.

(R. *Zinci sulphurici,*

Plumbi aceticici ἀνὰ ʒj,

Solve in

Aq. rosarum ʒvj,

D).

Ἐάν δὲ ἢ βλεναρροία μὴ ὑπέικη εἰς οὐδέτερον τῶν θεραπευτικῶν τούτων μέσων, τότε πρέπει νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὰς διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου ἐνέσεις, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν ἀσθενεστέρων αὐτοῦ διαλύσεων (1 Κόκ. πρὸς ἐκάστην Οὐγγίαν ὕδατος) καὶ ἀνιόντες κατὰ μικρὸν εἰς τὰς μᾶλλον δυνατὰς (2 Κόκ. πρὸς ἐκάστην Οὐγγίαν ὕδατος).

Κατὰ τῶν λίαν ἐπιμόνων βλεναρροϊῶν ἐγένετο προσετι ἐπιτυχῆς, ὡς τινες διαβεβαίωσι, χρῆσις ἀπλῶν, ἢ φαρμακευτικῶν, κατιάδων (Bougies), εἰσαγομένων εἰς τὴν βλεναρροϊοῦσαν οὐρήθραν καὶ ἀφιεμένων ἐν αὐτῇ ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα. Ἡ θεραπευτικὴ αὕτη μέθοδος ἐτροποποιήθη ἐφεξῆς, ἀντικαταστάθῆντος (ὑπὸ τοῦ Ricord, τοῦ Malgaigne κ. θ.) ἀντὶ τῶν κατιάδων, τοῦ ἐλλυχνιωτοῦ μοτοῦ, εἰσαγομένου (ξηροῦ, ἢ διαβρόχου διὰ στυπτικῶν ἢ καυτηριαστικῶν ῥευσῶν) εἰς τὴν πεπονθῆσαν οὐρήθραν καὶ ἀφιεμένου ἐπὶ πολὺ ἐν αὐτῇ. Τοιοῦτοτρόπως, τὰ μὲν τοιχώματα τῆς οὐρήθρας, τηροῦνται ἐν διαστάσει (ὥστε, τούτων μὴ ἐφαπτόμενων ἀλλήλων, δὲν μεταδίδεται ἢ βλεναρροϊκὴ ὕλη ἀπὸ τῶν μίπτω τετραπυμένων χωρίων τοῦ βλεναρροϊοῦ ὕμνον εἰς τὰ ἤδη τετραπυμένα), τὸ βλεναρροϊκὸν ἔκκριμα δὲν ἐνδιαμένει ἐν τῇ οὐρήθρᾳ, ἀλλ' ὑπεξάγεται διὰ τῶν τριχοειδῶν πόρων τοῦ μοτοῦ, τὰ δὲ φαρμακευτικὰ

βρυστά, δι' ὧν οὗτος διαίνεται, διαμένουσι διαρκῶς ἐν ἐπαφῇ πρὸς τὸν πεπονθότα βλενογόνον ὑμένα.

Ὡς πρὸς τελευταίαν ἀγκυραν σωτηρίας κατὰ βλενοφόρων, καθ' ὧν μάλιστα ἀντετάχθησαν πάντα τὰ λοιπὰ θεραπευτικὰ μέσα, προσέφυγον τινὲς τῶν ἰατρῶν εἰς τὴν δι' αὐτοῦ τοῦ στεροῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου καυστηρίας τῆς βλενοφόρου οὐρήθρας. Ἀλλ' ἡ καυτηρίασις αὕτη εἶναι τότε μόνον ἐνδεδειγμένη, ὅταν τὸ ἄλγος, οὐδὲ πᾶσχω ἀισθάνεται ἐν τῇ οὐρήθρᾳ, ἢ περιωρισμένον ἐν μόνῃ τῇ σκαφιοειδεῖ κοιλότητι, ἢ ἐν τῇ ὑμενώδει, ἢ ἐν τῇ προστατικῇ μορῇ τῆς οὐρήθρας, ὅπερ σημαίνει, ὅτι ἡ πάθσις ἐδράζει ἐν τινὶ μόνῳ χωρίῳ τοῦ τῆν οὐρήθραν ὑπενδύοντος βλενογόνου ὑμένας. Καὶ ὅταν μὲν ἡ ἕδρα τῆς βλενοφόρου φλεγμονῆς ἢ ἡ προσβία τῆς οὐρήθρας μοῖρα, τότε ἡ καυτηρίασις δέον νὰ γίνηται διὰ τοῦ εὐθείως καυτηριοφόρου τοῦ *Lallemardou*, ὅταν δὲ ἡ ὀπιθία, διὰ τοῦ κυρτοῦ. Ὁ *Baumes* πρὶν ἢ προσβίῃ εἰς τὴν καυτηρίασιν ἐξηγεῖται ἀκριβέστερον διὰ τοῦ καθετῆρος τὸ χωρίον τῆς οὐρήθρας, ἐν ᾧ εἶναι περιωρισμένη ἡ πάθσις· κατὰ μὲν τὰ ἀπαθῆ χωρία ὁ πᾶσχω ἀισθάνεται ἀπλῶς τῆς προσαφῆς τοῦ καθετῆρος, κατὰ δὲ τὰ φλεγμολιόντα σφοδρᾶς κνησμονῆς, ἢ καὶ ἄλγους. Μετὰ τὴν καυτηρίασιν ὁ πᾶσχω ἀισθάνεται κατὰ τὴν οὐρήθραν καυστικοῦ ἄλγους, τὸ δὲ ἐξουρούμενον καὶ ἡ ἀπὸ τῆς οὐρήθρας ἐκβλύζουσα θλένα εἰσι δίασμα. Κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τινῶν ἐκ τῶν κλινικῶς πειρασαμένων τοῦ θεραπευτικοῦ τούτου μέσου ἰατρῶν, ἡ ῥύσις τῆς θλένης παύει ἐν τῷ διαστήματι τριῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἡμερῶν ἀπὸ τῆς καυτηρίασεως. Ἐὰν ὅμως ἡ πρώτη καυτηρίασις δὲν ἐπενέγκῃ τὸ θεραπευτικὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα, δέον τότε νὰ ἐπαναληθῇ τὸ δεύτερον μετ' ἡμέρας 10 — 12. Ἀλλ' ὁ *Hacker* καὶ *Scharlau*, πειρασαμένοι κλινικῶς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος θεραπευτικοῦ μέσου, ἀποφαίνονται, ὅτι δὲν εὖρον αὐτὸ ἰδιαζόντως ἀνύσιμον. Ὁ *Hacker* μάλιστα λέγει, ὅτι ὁ τὸ πρῶτον ὑπ' αὐτοῦ καυτηριασθεὶς ἠσθάνθη τοσοῦτον σφοδρῶν ἀλγηδόνων, ὥστε δὲν ἠθέλησε νὰ ὑποβληθῇ καὶ εἰς δευτέραν καυτηρίασιν.

Πρὸς τὰς πεπαλαιωμένας βλενοφόρας μετεχειρίσθη ὁ *Allant* μετ' ἐπιτυχίας, ὡς διαβεβαίωσιν, τὴν δι' ἐπιδέσμου συμπίεσιν τῆς βλενοφόρου οὐρήθρας. Ὁ δὲ *Berlinghieri*, ὁ *Birch* κ. ἄ. συνέστησαν ὡς ἀνύσιμον κατὰ τῶν ἐπιμόνων βλενοφόρων τῆς οὐρήθρας τὴν τοπικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. Ἀλλὰ πρὸς ἐκτίμησιν τῆς θεραπευτικῆς ἀξίας ἐκατέρου τῶν μέσων τούτων οὐδὲν ἔτι κλινικὸν δεδομένον πρόκειται, ἀποχρώντως πεπιστωμένον. Ἐνίοτε ἀποβαίνουσιν ἀνύσιμώτατα ἐπὶ λίαν ἐπιμόνων βλενοφόρων τῆς

οὐρήθρας τὰ ψυχρὰ (διὰ θαλασσοῦ ἢ ἄλλου ὕδατος) καθολικὰ λουτρά, τὰ δι' αὐτοφουῶν σιδηρούχου ὕδατος καὶ ἡ ἔσωθεν χρῆσις τῶν ἀνθρακικῶν ὀξὺν ἐμπεριεχόντων αὐτοφουῶν ὑδάτων.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς ἐκτεθείσης θεραπευτικῆς ἀγωγῆς ἐπιτυγχάνεται μὲν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ ἴασις, οὐχὶ ὅμως, ὡς οἱ πᾶσχοντες ἐρίενται, ἐν ἀκαρεῖ, ἀλλὰ, κατ' ἐλάχιστον μὲν ὅρον, ἐν τῷ διαστήματι τινῶν ἐβδομάδων, κατὰ μείζονα δὲ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, διὰ πολλῶν μακροτέρου χρόνου, παραμενούσης τῆς ἀτερποῦς παθήσεως ἐπὶ μῆνας ἢ καὶ ἔτη ὅλα, διὰ ταῦτα ἐζητήθησαν ἀνεκὰθεν ἀνυτικώτερα ἐπὶ ταύτην θεραπευτικὰ μέσα πρὸς ἴασιν ἀσφαλῆ καὶ ὡς μάλιστα ταχέως. Ἡ τοῦ θεραπευτικοῦ δὲ τούτου σκοποῦ στοχαζομένη θεραπευτικὴ μέθοδος καλεῖται ἀποφθαρτικὴ ἢ ἀμβλάσιμος.

Ἰδὴ ὁ *Blancaard* ἐπειράσατο ἵνα ἐφίκηται τῆς παραχρῆμα ἴασεως τῆς βλενοφόρου διὰ τινος φαρμάκου, ἐσκευασμένου διὰ καθαριδίων καὶ τερεβινθίνου ἐλαίου. Ὁ *Μουσαιανὸς* ἐπηγγέλλετο νὰ θεραπεύσῃ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἕντιναδῆποτε βλενοφόριαν δι' ἐνέσεως εἰς τὴν πεπονθούσαν οὐρήθραν ἐνέματός τινος, συνεστηκότος ἐκ στάγματος ψυλλοῦ (*Aq. Plantaginis*) καὶ ἡπίου χλωριούχου ὑδραργύρου. *Μαρτίνο* ὁ *Λιστερὸς* ἐκθειάζει ὡς θαυμασιῶς ἀνύσιμον ἀποφθαρτικὴν ἰατροίαν τὴν διὰ τῆς προσαγωγῆς, ἔσωθεν μὲν, φαρμάκου ἐσκευασμένου διὰ φοινίου κόκκου (*Coccionellae*, τριβέρβερ *κίρμιλλου*), καθαριδίων καὶ ἀφεψήματος ἰεροξύλου, εἰς δὲ τὴν οὐρήθραν, ἐνέματος ἐξ ἀποσάγματος ψυλλοῦ μετ' ὀπίου. Ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ἐπειράσαντο πολλοὶ τῶν ἰατρῶν (*Fordyce, Molever, Waagen, Girtanner, Vetter*) ἵνα ἀποκόψωσι ἐκ μιᾶς τῆν βλενοφόριαν, ἐνιέντες εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς ἡλωκυῖαν οὐρήθραν διάλυσιν καυστικοῦ καλίου πρὸς χημικὴν δῆθεν τοῦ βλενοφόρικοῦ στοιχείου διαφθοράν.

Εἰς τὰς προσπαθείας ταύτας πρὸς ὅσον οἶόν τε ταχύτεραν ἴκωσιν τῆς βλενοφόρου οὐρηρίτιδος καὶ ἀποκρούσιν τῆς κατ' αὐτὴν παθολογικῆς διεργασίας, οὐσης ἔτι ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς ἀρχῇ, — εἰς τὰς προσπαθείας, λέγομεν, ταύτας ἐνποικίθη κραταιότερα ὤθησις ἐξ ἔτου ἐπρεσβέθη ἡ ἰδέα ὅτι ἡ βλενοφόρος δὲν εἶναι ἐκγονος σφιλιδικοῦ ἰοῦ. Ἐκτοτε εἰσῆλθη εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἡ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος θεραπευτικοῦ σκοποῦ στοχαζομένη ἰατροεία, ἡ οὕτω δὴ κληθεῖσα ἀποκρουστικὴ μέθοδος, ἣτις ταχέως ἔσχεν ἀπανταχοῦ γῆς πολλοὺς διασώτας. Κατ' ἀρχὰς ἐπεδιώχθη ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος θεραπευτικὸς σκοπὸς δι' ἐσωτερικῶν μέσων καὶ μάλιστα τοῦ κοπαίου θαλάμου καὶ τοῦ μυρτιδάνου διδομένων ἐν μεγάλαις δόσεσιν, οἷον τοῦ μὲν θαλάμ-

μου ἀπὸ 6 Δραχμῶν μέχρι 1 1/2 Οὐγγίας καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τοῦ δὲ μυρτιδάνου ἀπὸ 4 μέχρι 6 σμιναίων κοχλιαρίων. Μετὰ τῶν ἐσωτερικῶν δὲ τούτων μέσων συναφρομύζοντο καυστικαὶ ἢ στρυπτικαὶ ἐνέσεις εἰς τὴν βλενοφόρου οὐρήθραν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ τε κοπαῖον θάλαμον καὶ τὸ μυρτιδάνον εἰσι φάρμακα, οὐ μόνον μάλιστα δυσάνεκτα ἐν οὕτω μεγάλαις δόσεσιν, ἀλλὰ καὶ ἥκιστα ἐπιτευκτικὰ τοῦ δι' αὐτῶν ἐπιδιωχομένου θεραπευτικοῦ σκοποῦ (τῆς ἀποκρούσεως τῆς ἐν τῷ ἐνίστασθαι ἔτι βλενοφόρου) καὶ ἐπιφέρουσι μάλιστα πολλάκις ἰσχυρὰν ἐπίτασιν τοῦ κατὰ τὴν οὐρήθραν ἄλγους καὶ τῆς φλεγμονῆς, μετὰ δυσουρίας, ἰσχυρίας καὶ ἀφορήτου τεινεσμοῦ, — διὰ ταῦτα ἐγκατελείφθη μὲν κατὰ μικρὸν ἢ διὰ τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος ἐσωτερικῶν μέσων ἀποκρουστικῆς ἰατροείας, κατέστησαν δὲ, τοῦναντίον, ἐν μεγάλῃ χρῆσει αἱ διὰ τῆς (κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον) ἰσχυρᾶς διαλύσεως τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἐνέσεις. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν σφιλιδολόγων ἐπικρατεῖ διαφανὴς περὶ τοῦ ἂν εἶναι ἀνύσιμότερον νὰ τρεπώμεθα ἐπὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐνέσεων τούτων, ὡς πρεσβεύει ὁ *Risord*, ἅμα ἐνισταμένης τῆς βλενοφόρου καὶ πρὶν ἢ ἔτι φλεγμῆν ἢ οὐρήθρα καὶ προσεπιγένηται κατ' αὐτὴν ἄλγος, ἢ (ὡς δοξάζουσιν ὁ *Carmichael*, ὁ *Debeney* ὁ *Acton* καὶ ἄ.) ἀφοῦ ἤδη ἡ πάθσις προχωρήσῃ εἰς τὴν φλεγμονικὴν περίοδον, ἣν οἱ ἀρτι μνημονευθέντες ἰατροὶ θεωροῦσιν, οὐ μόνον ὡς μὴ ἀντενδεικνύουσαν τὰς διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου καυτηριαστικὰς ἐνέσεις, ἀλλὰ καὶ ὡς παθολογικὴν διεργασίαν, ἣς ἡ παρουσία εἶναι συνθήκη λυσιτελῆς πρὸς τὸ σκοπούμενον θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα, τουτέστι τὴν μεταβολὴν τῆς φλεγμονῆς ἀπὸ βλενοφόρικῆς εἰς ἀπλῆν.

[Ἔπεται ἡ συνέχεια].

28. Περὶ νέας τινὸς θεραπευτικῆς μεθόδου, διὰ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος.

Ἐὰν τὸ τελικὸν σκοπούμενον τοῦ ὅλου συστήματος τῶν ἰατρικῶν γνώσεων, ὡς ταιούτων, εἶναι ἡ ἀποτροπὴ τῶν νοσημάτων καὶ ἡ ἴασις αὐτῶν, ἢ δὲ θεραπευτικὴ ἰκανότης τοῦ ἰατροῦ ἐκάστης ἐποχῆς πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς τὸ μέτρον τῆς κατ' αὐτὴν προόδου τῆς ἰατρικῆς, ὡς τοιαύτης, πᾶσα νέα ἐξεύρεσις ὑψηλῆς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ διττοῦ τῆς ἰατρικῆς σκοποῦ πρέπει νὰ ἐπισηρῇ διαφροντῶς τὴν προσοχὴν ἡμῶν. Αἱ ἐκ τῶν φυσιο-λογικῶν ἐρευνῶν, τῶν περὶ τὴν παθολογικὴν καὶ τὴν μικροσκοπικὴν ἀνατομίαν, τὴν χημείαν, τὴν

φαρμακοδυναμικὴν κ. ο. κ. καθ' ἑκάστην προερχόμεναι νέαι ἀλήθειαι ἔχουσι δι' ἡμᾶς ἀπλῆν φυσιο-οιστορικὴν ἀξίαν ἐνὸς δὲν ἀποδοῖσι χρήσιμοι ἐν τῇ ἐφηρμοσμένῃ ἰατρικῇ καὶ δὲν καταστήσουσι μᾶλλον τελεσφόρον τὴν θεραπευτικὴν δρᾶσιν τοῦ μετιόντος ἰατροῦ. Ἐὰν ἀνατομικὸν σμῖλιον, τὸ μικροσκοπικόν, τὸ χημικὸν δοκιμαστήριον καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἐρευνητικὰ μέσα καὶ τὰ θεραπευτικὰ βοηθήματα τοῦ ἰατροῦ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἡ πολεμικὴ αὐτοῦ ἀποσκευὴ εἰς τὸν κατὰ τῶν νοσημάτων ἀκήρυκτον αὐτοῦ πόλεμον. Ὅταν, ἰστάμενοι παρὰ τῇ κλίμῃ τοῦ ἀσθενοῦς ἡμῶν, ἀμυγανούμεν περὶ τοῦ πρακτέου καὶ περισκοπούμεν μετ' ἀπόρου ὄμματος τὴν ἀχανῆ ἔκτασιν τοῦ συστήματος τῶν ἰατρικῶν γνώσεων πρὸς ἀνέυρεσιν βοηθήματός τινος ἐπὶ τὴν προκειμένην νόσον, τότε κατανοοῦμεν δέοντως ὅπως πολὺτιμον εἶναι τὸ μέρος ἐκείνο τῆς ἐπιστήμης, ὅπερ ἀμεσώτερον ὑπηρετεῖ ἡμῖν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ, ὅν, ὡς ἰατροί, ἐπιδιώκομεν.

Ἡ καθ' ἡμᾶς ἐπιστήμη, ἐπαίσιθνομένη τίς εἶναι ἡ κυρία αὐτῆς ἀποστολὴ, δὲν ἔχει ὀλιγώρως, ὅπως εἰς προγενεστέραις ἐποχᾶς, περὶ τὴν θεραπευτικὴν, ἀλλ' ἀντέχεται μετ' ἀξιοθαυμάστου, ἀληθῶς, ἐπινοη-ματικότητος τῆς ἐπιζητήσεως νέων θεραπευτικῶν μεθόδων καὶ μέσων πρὸς καλλιτέραν δι' αὐτῶν ἐξάρτυσιν τῶν ἐπαγγελιομένων αὐτῆν. Ἐκ τῆς ὑγιούς ταύτης τάσεως προήλθεν ἡ θεραπευτικῶς πολὺτιμος ἐπινοήσις τῆς μεθόδου (*), δι' ἣς σήμερον δυνάμεθα νὰ εἰσάγωμεν πάντα ἀκινδύνως ἰάματα εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀναπνευστικούς πόρους, ὅπου δηλαδὴ ἄλλως διεισδύουσα καὶ ἡ ἐλαχίστη σταγὼν, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ πνιγμονήν. Τῆς προσπαθείας ταύτης τῆς σημερινῆς ἐπιστήμης προῖόν εἶναι καὶ ἡ οὐχ ἥττον ἀνύσιμος νέα θεραπευτικὴ μέθοδος, περὶ ἣς προτιθέμεθα νὰ διαλάβωμεν ἐνταῦθα.

Ἡ ἐπιβροχὴ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἐπὶ τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμὸν ἦν ἄχρι τοῦδε λίαν ἀτελῶς ἐγνωσμένη. Μόνον ἡ τοῦ ἡραιωμένου ἀέρος ἐπιβροχὴ ἐπὶ τὸν ἀνθρώπον ἦν ἀρκούντως γνωστῆ, σπουδασάντων τὰ κατ' αὐτὴν τῶν ἀναβεβηκότων εἰς ὕψιστα ὄρη καὶ τῶν διὰ τοῦ ἀεροστάτου εἰς μεγάλα ὕψη ἀρθέντων. Τὸ περιγεγόμενον τῶν παρατηρήσεων τούτων δύναται, καθ' ὅσον ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἐνταῦθα, νὰ συγκεκριθῶσιν ἐν τοῖς ἐξῆς. Ἐν τῷ ἡραιωμένῳ ἀέρι·

α'. Αὐξάνει ἡ ἀπὸ τοῦ σώματος ἐξάτμισις.

(*) Ἴδε περὶ αὐτῆς α' Ἰπποκράτους Ἔμ. Α'. σελ. 238—246.

β'. Γίνεται δραστηριώτερον ἢ ὀξειδωσις τοῦ αἵματος, ἐντεῦθεν δὲ

γ'. Ἐπιδίδουσι εἰς πλῆθος αἱ τε ἀναπνευστικαὶ κινήσεις καὶ αἱ σφύξεις τῆς καρδίας.

δ'. Τὸ αἷμα συνορμᾷ πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ σώματος, ἐκ τούτου δὲ διατείνονται, μέχρι διαρρήξεως ἐνίοτε, τὰ αἰμοφόρα ἀγγεῖα.

ε'. Ἐλαττοῦται ἢ ὑπὸ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως ἐνεργουμένη συγκράτησις τῶν γυίων εἰς τὰς ἀρθρώσεις αὐτῶν, ἐξ οὗ προέρχεται αἰσθητὰ κοπώσεως.

ς'. Τὸ ποσὸν τῶν ἀπεκκρινομένων οὕρων μειοῦται.

Ὄρμηθεις ὁ Γάλλος ἰατρός Κ. Ταβαριὺ ἐκ τῆς ιδέας, ὅτι ἡ ἐπίδρασις τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἐπὶ τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμὸν πρέπει νὰ ἐπιφέρῃ τὰ ἐναντία ἀποτελέσματα, διενόηθη νὰ χρησιμοποιήσῃ θεραπευτικῶς τὸν συμπεπυκνωμένον ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα κυρίως πρὸς θεραπείαν τῶν παθήσεων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων. Συσκευασάμενος ὅθεν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατάλληλον συσκευὴν, ἐπεχείρησε νὰ θεβαιωθῇ δι' αὐτῆς ἐὰν καὶ καθ' ὁποῖον ἢ ἐκ τῶν προτέρων ἕλληρος φαινόμενην θεραπευτικὴ αὕτη ἀρχὴ ἠθέλην ἀποδειχθῆ καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων τοιαύτη. Καὶ πρῶτον μὲν ἐσπούδασε τὴν ἐνέργειαν τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἐπὶ τὸν ὑγιᾶ ἀνθρώπινον ὄργανισμὸν, εἴτα δὲ προέβη, ἐπὶ τῇ ἐλάσει τοῦ περιγενομένου τῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ τούτων, εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἐφαρμογὴν. Ἡ πρὸς ταύτην δὲ χρησιμεύουσα σήμερον συσκευὴ ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ἦς σιδηροῦς ἐλλειψοειδῆς κώδων (ἔχων τοσαύτην χωρητικότητα, ὥστε νὰ δύνωνται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὸν δέκα ἕως δώδεκα ἄνθρωποι καὶ τοῦ ἵππου τὰ τοιχώματα εἰσὶ τοσοῦτον παχέα, ὥστε νὰ ἀντέχωσι εἰς πίεσιν τριπλασίαν ἢ ὅση εἶναι ἢ μέλλουσα νὰ ἐφαρμοσθῇ πρὸς συμπύκνωσιν τοῦ ἐν αὐτῷ ἀέρος) εἶναι ἐστηρικτῶς ἐν τῷ ἐδάφει τοιοῦτοτρόπως, ὥστε τὸ κατώτερον τριτημόριον αὐτοῦ εἶναι ὑπὸ τὴν γῆν. Ἐντὸς δὲ τοῦ κώδωνος ὑπάρχει δάπεδον ἢ πάτωμα (ισοῦφές τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ἔξω ἐδάφους) εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου εἶναι τεθειμένη τράπεζα καὶ περὶ αὐτὴν δέκα ἢ δώδεκα ἔδραι, ἐφ' ὧν καθέζονται οἱ πάσχοντες. Συγκοινωνεῖ δὲ δι' ὀπίων, εἰργασμένων ἐν τῷ δαπέδῳ, ὁ ὑπὲρ αὐτὸ χῶρος μετὰ τοῦ ὑποκάτω. Ἐν τοῖς τοιχώμασι τοῦ κώδωνος (ἀτινα εἰσὶ κεκαλυμμένα διὰ μεταξωτοῦ ὑφάσματος) ὑπάρχουσι φωταγωγοὶ θυρίδες (ὧν τὰ ὑάλια ἔχουσι πάχος ὅσον δακτύλου) ὅπως οἱ ἐνδον τοῦ κώδωνος καθήμενοι ἀσθενεῖς ἔχωσι τὸ πρὸς διασκεδαστικὴν τινα ἐνασχόλησιν (ἀνάγνωσιν, χαρ-

τιοπαιξίαν κ.τ.τ.) ἀπαντούμενον φῶς καὶ ὅπως ὁ διευθύνων τὴν ἀτμομηχανὴν, ἥτις ἐργάζεται τὴν συμπύκνωσιν τοῦ ἀέρος, βλέπῃ διὰ τῶν θυρίδων ἐκείνων τὸ ἐνδον τοῦ κώδωνος μανόμετρον, ὅπερ δεικνύει τὸν βαθμὸν τῆς συμπεπυκνώσεως τοῦ ἀέρος. ἔχει δὲ ὁ κώδων ὄραν (ἥς ὁ οὐδὸς εἶναι πρὸς τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ἐδάφους) πρὸς δίοδον τῶν πασχόντων. Αἱ δικλίδες (ἢ τὰ θυρόφυλλα) τῶν τε φωταγωγῶν θυρίδων καὶ τῆς εἰσόδου εἰσὶ διὰ γυγλυμῶν τοιοῦτοτρόπως προσηρτημένα, ὥστε νὰ ἀναπετάννυνται πρὸς τὰ ἔσω καὶ οὕτω κλείωντα ἀεριοστεγῶς ὑπὸ τῆς ἐπὶ τὰ ἔξω ἐνεργοῦσης πίεσεως τοῦ ἐν τῷ κώδωνι ἀέρος. Πρὸς στεγανωτέραν δὲ σύγκλεισιν εἰσὶ περιελημμένα κατὰ τὰς προσαρμογὰς αὐτῶν δι' ἐλαστικῆς κόρμεις. Πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς συσκευῆς ὑπάρχει μικρὸς προδρομίσκος (οὗ τὴν μετὰ τῶν ἐνδον τῆς συσκευῆς συγκοινωνίαν δύνανται τις ἐκάστοτε δι' ἐπὶ τούτῳ δικλίδος νὰ διακόψῃ καὶ ἀνακαταστήσῃ), δι' οὗ καθίσταται δυνατὸν νὰ εἰσέρχεται τις εἰς τὴν συσκευὴν καὶ ἐξέρχεται χωρὶς νὰ μεταβληθῇ ὁ βαθμὸς τῆς συμπεπυκνώσεως τοῦ ἐν αὐτῇ ἀέρος. Προσέτι φέρει ἡ συσκευὴ ἐν τοῖς τοιχώμασι αὐτῆς ἐν περιέκτον ἐρμάριον, δι' οὗ εἰσάγονται εἰς τὰ ἐνδον καὶ ἐξάγονται μικρὰ ἀντικείμενα. ἵνα δὲ μὴ μεταβληθῇ ἐντεῦθεν ὁ βαθμὸς τῆς πυκνότητος τοῦ ἐν τῇ συσκευῇ ἀέρος, φέρει τὸ ἐκκύκλημα τοῦτο βαλβίδα, δι' ἧς κατὰ βούλησιν διακόπτεται καὶ ἀνακαθίσταται ἢ μετὰ τῶν ἐνδον τῆς συσκευῆς συγκοινωνία αὐτοῦ.

Συγκοινωνεῖ δὲ τὸ ἐνδον τῆς συσκευῆς διὰ σωλῆνος σιδηροῦ μετ' ἀτμοκινήτου μηχανῆς δυνάμεως δώδεκα ἵππων, ἥτις εἰσπνέζει διηλεκτῶς εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ συσκευῆς καθαρὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, ὅστις ἐξέρχεται πάλιν δι' ἐτέρας ἀπῆς, εἰργασμένης εἰς τὸ ἀντικείμενον χωρίον τῶν τοιχωμάτων τοῦ κώδωνος. ἵστε οἱ ἐν τῇ συσκευῇ εὐρισκόμενοι ἀσθενεῖς ἀναπνεύουσι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐν αὐτῇ διαμονῆς τῶν ἀέρα κατ' οὐδὲν ἀπολειπόμενον κατὰ τὴν καθαρότητα τοῦ ἐκτός, κατὰ μόνον δὲ τὴν πυκνότητα διαφέροντα αὐτοῦ. Δύναται δὲ ἡ ἀτμοκίνητος μηχανὴ νὰ μεταγάγῃ εἰς τὴν συσκευὴν καθ' ἐκάστην ὥραν 80,000 λίτρας ἀέρος. Ὁ μέγιστος βαθμὸς τῆς συμπίεσεως τοῦ ἐν τῇ συσκευῇ ἀέρος λογίζεται μιᾶς καὶ ἡμισείας ἀτμοσφαιρας. Γίνεται δὲ ἡ συμπίεσις τοῦ ἀέρος κατὰ μικρὸν καὶ φθάνει ἐν τῷ διαστήματι ἡμισείας ὥρας εἰς τὸν εἰρημένον ὑψιστὸν βαθμὸν, ἐν τῷ ὁποίῳ διατηρεῖται σταθερῶς ἐπὶ μίαν ὥραν, μεθ' ἣν ἐλαττοῦται πάλιν οὕτω βαθμῶδον ἢ πίεσις, ὥστε ἐν τῷ διαστήματι ἡμισείας ὥρας ἐπανήκει ὁ ἐν τῇ συ-

σκευῇ ἀέρος εἰς τὸν βαθμὸν τῆς μανότητος τοῦ ἐκτός. Ἐπομένως ἢ ἐν τῇ συσκευῇ διαμονῇ τῶν πασχόντων διαρκεῖ δύο ὥρας.

Διὰ τῆς συσκευῆς ταύτης ἐσπούδασθη ἢ ἐπὶ τὸν ὑγιᾶ καὶ τὸν νοσοῦντα ἀνθρώπινον ὄργανισμὸν ἐπιβροῆ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος. Αἱ παρατηρήσεις αὐταὶ ἐδίδαξαν

α'. "Ὅτι ὁ συμπεπυκνωμένος ἀήρ, εἰσπνέμενος, καθίσταται τοσοῦτον μᾶλλον βραδυτέρας τὰς ἀναπνευστικὰς κινήσεις, ὅσον αὐταὶ εἰσὶ τοσηρῶς συχρότεροι καὶ ὅσον μείζων εἶναι ὁ βαθμὸς τῆς πυκνότητος τοῦ ἀέρος. Ὁ λόγος δὲ τούτου εἶναι, ὅτι ἐν δεδομένῳ χρονικῷ διαστήματι εἰσάγει εἰς τοὺς πνεύμονας αὐτοῦ μείζον ποσὸν ὀξυγόνου ὁ τὸν συμπεπυκνωμένον ἀέρα εἰσπνέων. Τὸ ὅτι δὲ ἡ εἰσπνοὴ μᾶλλον ὀξυγονούχου ἀέρος ἐλαττώνει τὸν ἐν δεδομένῳ χρονικῇ μονάδι ἀριθμὸν τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων (ὑπερ εἶχον ἦδη διδάξει καὶ αἱ περὶ τούτου ἔρευναι τοῦ Regnaud καὶ Reisel) καὶ τοσοῦτον περισσύτερον, ὅσον μᾶλλον νοσηρῶς κηζήμενος εἶναι, ἐξηγεῖται ὡς ἑξῆς: ἕκαστος ἐν τῇ ἐλευθέρῳ ἀερί ἀναπνέων ὑγιᾶς ἄνθρωπος συνήθως ἔχει ἀνάγκην νὰ εἰσάγῃ εἰς τοὺς πνεύμονας αὐτοῦ δι' ἐκάστης εἰσπνοῆς 30 κυβικοὺς δακτύλους ἀέρος καὶ νὰ ἐκτελῇ 20 εἰσπνοὰς καθ' ἕκαστον λεπτόν. ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τοὺς πνεύμονας αὐτοῦ τὸ πρὸς ὀξειδωσιν καὶ χρηστοποίησιν τοῦ αἵματος ἀπαιτούμενον ὀξυγόνον. Ὅσον λοιπὸν μᾶλλον εἶναι ὁ ἀήρ, ὃν εἰσπνέει, τοσοῦτον πλείονας, καὶ ὅσον πυκνότερος, τοσοῦτον ὀλιγώτερας εἰσπνοὰς πρέπει νὰ ἐκτελῇ καθ' ἕκαστον λεπτόν ὅπως εἰσαγάγῃ εἰς τοὺς πνεύμονας αὐτοῦ τὸ πρὸς τὰς φυσιολογικὰς τοῦ ὄργανισμοῦ του ἀνάγκας χρειώδεις ποσὸν τοῦ ὀξυγόνου. Διὰ τὸν λόγον τούτον ἀναπνεύουσι συχρότερον οἱ ἐφ' ὑψηλῶν ὀρέων καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ ἀεροστάτου ἠορμένοι εἰς μέγα ὕψος. Καὶ ὅταν δὲ οἱ πνεύμονες, ἐνεκα παθολογικῆς τινος αὐτῶν ἀλλοιώσεως, δὲν δύνωνται νὰ χωρήσωσι καθ' ἐκάστην εἰσπνοὴν τὸ πρὸς τὴν χρηστοποίησιν τοῦ αἵματος ἀπαιτούμενον ποσὸν τοῦ ἀέρος, ἢ παραλαμβάνουσι μὲν τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν, δὲν εἶναι ὅμως ἐν καταστάσει νὰ χρησιμοποιήσωσι θεόντως αὐτὸ πρὸς ὀξειδωσιν τοῦ αἵματος, καὶ τότε ὁ ἄνθρωπος ἀναγκάζεται νὰ εἰσπνέῃ συχρότερον, ὅπως εἰσαγάγῃ εἰς τοὺς πνεύμονας αὐτοῦ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο τοῦ ὀξυγόνου, οὗ χρῆζει ὁ ὄργανισμὸς πρὸς τὰς φυσιολογικὰς αὐτοῦ ἀνάγκας. Ἐὰν, ὡς ἐν παραδείγματι, οἱ πνεύμονες ἀνθρώπου τινός, πάσχοντες τὴν ἐκ φυματιώσεως τῶν πνευμόνων φθίσιν, δὲν δύνωνται νὰ παραλάβωσι δι' ἐκάστης εἰσπνοῆς 30 κυβικοὺς δακτύλους

ἀέρος, ὅσους δηλαδὴ οἱ τοῦ ὑγιᾶς ἀνθρώπου πνεύμονες, ἀλλὰ μόνον 20, πρέπει κατὰ φυσιολογικὴν ἀνάγκην νὰ αὐξήσωσιν αἱ εἰσπνοαὶ ἀπὸ 20 κατὰ λεπτόν (ὅσαι αἱ τῶν ὑγιᾶν ἀνθρώπων), εἰς 30. Ἐὰν λοιπὸν παρασχεθῇ τῷ φθισιῶντι ἐκείνῳ ἀήρ συμπεπυκνωμένος διὰ πίεσεως ἡμισείας ἀτμοσφαιρας (ὅτε 20 κυβικοὶ δακτύλοι ἀέρος ἠελοῦσιν ἐμπεριέχει τοσοῦτον ὀξυγόνον, ὅσον 30" κυβικοὶ τοῦ τὴν συνήθη μανότητα ἔχοντος), θέλει ἔχει ἀνάγκην νὰ εἰσπνέῃ, οὐχὶ πλέον 30 καὶ ἕκαστον λεπτόν, ἀλλὰ μόνον 20 καὶ. Ἐκ τῆς ἐλαττώσεως δὲ ταύτης τῆς ταχύτητος τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων προέρχεται ἐλάττωσις καὶ τῆς λειτουργικῆς συνταγίας καὶ τῆς ἐντεῦθεν κοπώσεως τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν, ὅπερ συμβάλλεται οὐκ ἀσημάντως πρὸς τὴν θεραπείαν παθήσεων τινῶν τῶν τε πνευμόνων καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρίας.

Ἡ ἐλάττωσις τῆς συχνότητος τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος εἶναι φαινόμενον σταθερὸν καὶ ἐπὶ τινῶν μόνων παθήσεων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων καὶ τῆς καρδίας μὴ ἐπερχόμενον. Ἐκ 1454 ἐξετάσεων, ἃς ἔκαμεν ὁ Σουηδὸς ἰατρός Κ. Sandahl διὰ τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης ἀεροπνευματικῆς συσκευῆς ἐπὶ 75 ἀνθρώπων, παρετήρησε κατὰ τὰς 1352, ὅτι ἠλαττώθη ἡ συχνότης τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων. Μόνον κατὰ τὰς 102 (ἐπὶ 11 ἀνθρώπων γενομένης) παρετήρησεν αὐξήσιν τῶν καθ' ἕκαστον λεπτῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων. Ἐκ τῶν πασχόντων δὲ, ἐφ' ὧν ἐγένετο ἡ παρατήρησις αὕτη, δύο μὲν ἔπασχον σπηλαιὴν κυναγίαν, τρεῖς ἐφθισίων ἐκ φυματιώσεως τῶν πνευμόνων, ἔχοντες ἄμια καὶ ὀργανικὰς ἀλλοιώσεις τῆς καρδίας, οἱ δὲ λοιποὶ ἔπασχον χρονίαν βρογχίτιδα καὶ πνευμονικὴν ἐμφύσημα.

Προσέτι παρετήρησεν ὁ ῥηθεὶς ἰατρός, ὅτι, οὐ μόνον ἐκόσθη ὁ ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ παρατήρησις ἄνθρωπος διέμενον ἐν τῇ συσκευῇ, ἐξηκολούθει προιοῦσα ἢ ἐλάττωσις τῆς συχνότητος τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων, ἀλλὰ, ἕως ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ μετὰ τὴν ἐνθάκῃ ἐξηκολούθει ἐλαττούμενος ὁ καθ' ἕκαστον λεπτόν ἀριθμὸς τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων, πέραν τοῦ ὁποίου δὲν προσχώρει ἢ ἐλάττωσις αὕτη. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ ἐπὶ τὰ ἀναπνευστικὰ ἄρρηκτα ἐπιβροῆ τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος δὲν διαρκεῖ μόνον ἐφ' ὅσον οὗτος εἰσπνέεται, ἀλλὰ προεκτείνεται καὶ πέραν τῆς ἀμέσου ἐπεπεργείας αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄργανισμὸν.

β'. "Ὅτι ὁ συμπεπυκνωμένος ἀήρ, εἰσπνέμενος, ἐλαττώνει τὴν συχνότητα τῶν καρδιακῶν σφύξεων. Καὶ τοῦ φαινομένου δὲ τούτου πρόκει-

ται εύχερης ή εξήγησις. Εάν αναλογισθώμεν, ότι όλον τὸ ποσὸν τοῦ αἵματος τοῦ φυσιολογικῶς ζῶντος ἀνθρώπου διέρχεται διὰ τῶν πνευμόνων ἐν τῷ διαστήματι τεσσάρων λεπτῶν ὅπως προσλάβῃ ἐκεῖθεν τὸ πρὸς ὀξειδῶσιν καὶ χρησιμοποίησιν αὐτοῦ ἀπαιτούμενον ὀξυγόνον καὶ ἀπολίπει τὸν ἐν αὐτῷ ἀνθράκα, θέλομεν κατανοήσει, ὅτι ὅσον ὀλιγώτερον ὀξυγονοῦχος εἶναι ὁ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἀήρ, τοσοῦτον πλείονες καρδιακαὶ σφύξεις ἀπαιτοῦνται ὅπως δώσωσιν εἰς τὸ αἷμα τὴν ταχύτητα τῆς κυκλοφορικῆς κινήσεως ἐκεῖνην, ἧς χρῆζει ὅπως παραλάβῃ ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἀέρος τὸ πρὸς τὰς φυσιολογικῆς τοῦ ὀργανισμοῦ ἀνάγκας ἀπαιτούμενον ποσὸν τοῦ ὀξυγόνου. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος εἰσάγεται εἰς τοὺς πνεύμονας ἐν δεδομένῳ χρονικῷ διαστήματι μείζον ποσὸν ὀξυγόνου ἢ κατὰ τὴν εἰσπνοὴν ἀέρος, ἔχοντος τὴν συνήθη πυκνότητα, ἔπεται, ὅτι τὸ αἷμα τοῦ τὸν συμπεπυκνωμένου ἀέρα εἰσπνέοντος δύναται νὰ παραλάβῃ ἀπὸ τῶν πνευμόνων τὸ πρὸς τὰς λειτουργικῆς ἀνάγκας τοῦ ὀργανισμοῦ χρειῶδες ποσὸν τοῦ ὀξυγόνου ἐν βραχυτέρῳ χρονικῷ διαστήματι καὶ, ἐπομένως, χρῆζει ἥττονος κινήσεως δυνάμεως (ἥττον συχῶν καρδιακῶν σφύξεων) ὅπως ἡ ταχύτης τῆς διὰ τῶν πνευμόνων διελεύσεως αὐτοῦ ἢ ἀποχρῶσα πρὸς τὴν δέουσαν αὐτοῦ ὀξειδῶσιν. Ἀλλ' ἐντεῦθεν ἀποδεικνύεται μόνον, ὅτι ἡ κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος παρατηρουμένη ἐλάττωσις τῆς συχνότητος τῶν καρδιακῶν σφύξεων εἶναι φυσιολογικῶς σκόπιμος, δὲν ἐξηγεῖται ὅμως, καθ' ἡμᾶς, καὶ ὁ ποιητικῶς αἰτιώδης λόγος τοῦ φαινομένου τούτου, τούτεστι δὲν φαίνεται ὅποιον τὸ ποιητικὸν αἶτιον τῆς ὑποστολῆς τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος. Λίαν δὲ ἄπορον φαίνεται ἡμῖν, ὅτι καὶ ἐν τῇ ἐνεστάσῃ καταστάσει τῆς ἐπιστήμης ὑπάρχουσι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἑσπερίᾳ Ἑυρώπῃ ἰατροὶ, ἀρκούμενοι εἰς τὰς τελεολογικὰς ἐξηγήσεις τῶν φυσιολογικῶν φαινομένων, ἐκλαμβάνοντες μάλιστα αὐτὰς ὡς διδασκούσας τὴν ὁ ποιητικῶς αἰτιώδης λόγος τῶν φαινομένων τούτων. Εάν τις σήμερον, θέλων νὰ δώσῃ τὸν ποιητικῶς αἰτιώδη λόγον τῆς διαστολῆς τῆς ἱρέδος κατὰ τὴν ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐπίπτωσιν ἀπλέτου φωτός, ἔλεγεν, ὅτι ἡ ἱρίς διαστέλλεται ἕνα μὴ τὸ ὑπερβάλλον φῶς, ἐρεθίζον καθ' ὑπερβολὴν τὸν ἀμφιβληστροειδῆ, ἐπιφέρει παραλύσιν αὐτοῦ καὶ ἕνα διὰ τῆς σμικρύνσεως τῆς κόρης καθαρσοθῶσιν αἱ ὀπτικά συνθήκαι τοῦ ὀφθαλμοῦ πρὸς τὸν ποσὸν τοῦ φωτός, — ἐάν, ἐπαναλαμβάνομεν, ἔλεγε ταῦτα (ἀντὶ νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ

ἱρίς διαστέλλεται ἐπειδὴ ὁ ἐρεθισμὸς, ἐν τὸ φῶς ἐργάζεται ἐπὶ τὸν ἀμφιβληστροειδῆ χιτῶνα, μεταγόμενος διὰ τῶν ὀπτικῶν νεύρων εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἐπανάγεται ἐκεῖθεν διὰ τοῦ τετραλόφου καὶ τοῦ κινήτικου τοῦ ὀφθαλμοῦ νεύρου εἰς τὴν ἱρέδα καὶ οὕτως ἐργάζεται τὴν διαστολὴν αὐτῆς), θέλομεν θεωρήσει τὴν ἐξήγησιν ταύτην πάντη ἀνεπαρκῆ καὶ μηδὲως συναδουσαν πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπιστήμης. Καὶ ὅμως αἱ ἀναλαβόντες νὰ δώσωσι τὸν ποιητικῶς αἰτιώδη λόγον τῆς ὑποστολῆς τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἠρέσθησαν εἰς τοιαύτην, δοκοῦσαν μόνον, ἐξήγησιν. Ὁ ποιητικῶς αἰτιώδης λόγος τῆς ἐλαττώσεως τῶν καρδιακῶν σφύξεων κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος εἶναι, καθ' ἡμᾶς, ὁ ἐξῆς. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις πολλῶν ἐκ τῶν ἰατρῶν, οἵτινες ἐξηρεύνησαν διὰ τῆς ἀεροπυκνωτικῆς συσκευῆς τὴν ἐπιρροὴν τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος ἐπὶ τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμὸν καὶ καθ' ἂς ἐφ' ἑαυτοῦ ἐποίησαν παρατηρήσεις ὁ Σουηδὸς ἰατρὸς K. Sandahl, κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τοῦ τοιούτου ἀέρος ὑποστέλλεται ἡ ζωικὴ θερμότης, καὶ μάλιστα ὅταν οἱ εἰσπνέοντες αὐτὸν πάσχουσι τινὰς τῶν ὀξείων παθήσεων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων. Τοῦτο δὲ ἠδύνατό τις νὰ φρονήσῃ καὶ ἐκ τῶν προτέρων, καθότι τὸ ἐν τῇ συσκευῇ διηνεχὲς ρεῦμα τοῦ ἀέρος καὶ ἡ ὑποστολὴ τῆς ἐνεργείας τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν (ἐπομένως ἡ ἐλάττωσις τοῦ ὑπ' αὐτῶν παραγομένου θερμογόνου) κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ ἐλαττώσῃ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ὀργανισμοῦ. Γινώσκοντες δὲ ἀφ' ἑτέρου, ὅτι, καθ' ἂ ἐδίδαξαν αἱ πειραματικαὶ ἡμῶν ἐρευναι περὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ θερμογόνου ἐπὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς καρδίας (*), ἡ καρδία εἶναι ὄργανον λίαν εὐαίσθητον πρὸς τὰς θερμικὰς μεταβολὰς, κατανοοῦμεν, ὅτι τὸ κυριώδες ἄμεσον αἶτιον τῆς ὑποστολῆς τῆς καρδιακῆς ἐνεργείας κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος εἶναι ἡ μείωσις τῆς θερμότητος τοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἡ διάψυξις αὕτη εἶναι, καθ' ἂ φρονοῦμεν, τὸ αἶτιον καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῆς συχνότητος τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων.

[Ἔπεται ἡ συνέχεια.]

(*) De l'influence de la chaleur sur l'activité du coeur par le Docteur Calliburcès ἐν τῇ « Gazette hebdomadaire e. c. t. ». Paris. (Τόμ. IV. Τεύχ. 27. 1857). Ἴδε περὶ τῶν ἐρευνῶν ἡμῶν τούτων καὶ Claude Bernard Leçons sur la Physiologie et la Pathologie du système nerveux. Paris. 1858. Τόμ. II. σελ. 395—403.

ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ.

29. Περὶ τῆς ἔσωθεν καὶ τῆς ἔξωθεν θεραπευτικῆς χρήσεως τῶν σκευασιῶν τοῦ ἰωδίου πρὸς τὰς παθήσεις τοῦ δέρματος.

Πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, παρατηρήσαντες, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν διαφόρων σκευασιῶν τοῦ ἰωδίου ἐπὶ τῶν συφιλιδικῶν παθήσεων τοῦ δέρματος εἶναι ὠφέλιμος καὶ ὅτι πολλάκις ἐπὶ τῶν δερματικῶν παθήσεων προσεπέρχονται μεθυστέροι τῶν ἀδένων ἐξογκώσεις, ἐπὶ τὰς ὁποίας, θεωρουμένας συνήθως ὡς σύμπτωμα χοιραδικῆς δυσκрасίας, θεωρεῖται ἐπίσης ἐνδεδειγμένη ἡ χρῆσις τοῦ ἰωδίου, — πολλοὶ, λέγομεν, τῶν ἰατρῶν, ὀρηθέντες ἐκ τῶν θεραπευτικῶν τούτων δεδομένων, προήχθησαν εἰς τὴν διαγόρευσιν τοῦ ἐσφαλμένου θεραπευτικοῦ δόγματος, ὅτι ἡ παρατεταμένη καὶ ἀδιάπαστος χρῆσις τοῦ ἰωδίου εἶναι ἐνδεδειγμένη καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ἀφροδισίων παθήσεων τοῦ δέρματος. Οἱ ταῦτα πρεσβεύοντες ἐλευήσαν ὡς ὑπεραγορεύον τῆς δοξασίας αὐτῶν καὶ ἀποδεικνύον αὐτὴν ἐκ τῶν ὑστέρων ὀρθῶν τὸ ὅτι, ἐνῶ γίνεται παρατεταμένη χρῆσις τοῦ ἰωδίου, ἐκλείπει καὶ φαίνεται ἐπὶ τινὰ χρόνον θεραπευμένη αὕτη ἡ ἐκεῖνη ἡ δερματικὴ πάθισις. Τούτεστιν ἀπέδωσαν τὴν ἐξαφάνισιν τῆς δερματικῆς παθήσεως εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἰωδίου, ἐνῶ, πράγματι, προήρχετο μόνον ἐκ τοῦ ὅτι ἡ παθολογικὴ διεργασία ἐτράπη αὐτομάτως ἐπὶ τὴν κατιοῦσαν αὐτῆς πορείαν.

Τὴν περὶ τοῦ σπουδαιωτάτου τούτου θεραπευτικοῦ ζητήματος γνώμην αὐτοῦ ἀποφαίνει ἐν τῇ « Biennale γερικῆ ἐφημερίδι τῆς Ἰατρικῆς » (Τόμ. Ζ'. Τεύχ. Γ') ὁ περὶ τὰ δερματικὰ νοσήματα ἀθηντικώτερος τῶν καθ' ἡμᾶς ἰατρῶν K. Hebra, ἐκτιθεὶς ἅμα καὶ τὸ περιγεγόμενον τῆς ἐκτεταμένης αὐτοῦ περὶ τὴν θεραπείαν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος παθήσεων ἰατρικῆς πείρας. Τὸ ὑπὸ πρακτικὴν μάλιστα ἐποψίν πλείστου λόγου ἄξιον δημοσίευμα τοῦτο τοῦ λίαν πεπειραμένου δερματολόγου ἀπεύδαμεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὰς σελίδας τοῦ « Ἰατρικράτους », βέβαιον ὄντες, ὅτι πάντες θέλουσι μεθ' ἡμῶν θεωρήσει τοῦτο ὡς μεγάλως ἐνδιαφέρον τὸν μετιόντα μάλιστα ἰατρῶν.

Ὁ K. Hebra ἐκφέρει ἐν ἀρχῇ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πραγματείας αὐτοῦ τὴν ἐκ τῆς πείρας προῖσαν νοσολογικὴν ἀλήθειαν, ὅτι πᾶσαι αἱ τεχνικῶς

ἰασιμοὶ δερματικαὶ παθήσεις (οἷον τὸ ἐκζεμα, ἡ ψωρίασις κ. αἱ λ.) δύναται καὶ ἀνευ τῆς θεραπευτικῆς τοῦ ἰατροῦ ἐνεργείας νὰ ἀποδράμωσιν εἰς ἱάσιν. Διὰ τοῦτο, λέγει, πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῆς θεραπευτικῆς ἀξίας ἐκάστου τῶν ἐπὶ τὰς δερματικὰς παθήσεις ἐν χρῆσει μέσων ἀπαιτεῖται πρὸ πάντος ἄλλου νὰ γνωρίσωμεν ὁποῖα εἰσὶν αἱ περιστάσεις, ἐν αἷς, καὶ ὁποῖα τὰ φαινόμενα, ὑφ' οἷς ἀποτρέχουσιν αὐτομάτως εἰς ἱάσιν τινὲς τῶν δερματικῶν παθήσεων, ἐπειδὴ, ἄλλως, ἠδυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν ἐνίοτε (ὅπως μάλιστα συμβαίνει ἐπὶ τῆς ψωρίασεως) εἰς τὴν τοῦ φαρμάκου ἐνέργειαν ὅ τι γίνεται ὄλιως ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου. Οὐχ ἥττον ἀναγκαῖον πρὸς ἐκτίμησιν τῆς θεραπευτικῆς ἀξίας τοῦ ἰωδίου εἶναι καὶ τὸ νὰ γινώσκωμεν ὁποῖα φαινόμενα παράγει ἐν τε τῷ ἀπαθεῖ καὶ τῷ πεπονηθέντι δέρματι, καθὼς καὶ ἐν τῷ ὅλῳ ὀργανισμῷ, ἢ τε ἔσωθεν καὶ ἢ ἔξωθεν χρῆσις τοῦ ἰωδίου.

Γνωστὸν ἤδη εἶναι, ὅτι ἐν τισι περιπτώσεσιν ἐπὶ τῇ ἔσωθεν (ὅτε μὲν ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ὅτε δὲ καὶ ἐπὶ λίαν βραχὺν γινομένη) χρῆσει τοῦ ἰωδίου φλεγμάλουσι τὰ τριχικὰ θυλάκια καὶ τὰ στεατοποια ἀδένια, συνισταμένων ἐκ τῆς φλεγμονῆς ταύτης ἐκφυματίων, ἢ φλυκτιδίων, ἅτινα διακρίνονται ἀπὸ τῆς ἀκμώδους ἐκθύσεως (Acne) κατὰ τὸ ὅτι δὲν ἐμπεριέχει ἕκαστον φλυκταίνιον τὸ βομβύκιον (ἢ τὸν φαγέσωρον, Comedo) ἐκεῖνο, ἄπερ χαρακτηρίζει τὰ ἀκμώδη φλυκταίνια.

Καὶ τοι δὲ τῆς ἔσωθεν χρήσεως τοῦ ἰωδίου τοσοῦτον ἐκφανῆ ἐχούσης τὴν ἐπὶ τὸ δέρμα ἐνέργειαν, οὐδὲν ἥττον δὲν μεταβάλλουσιν οὐδὲως ἐπὶ τῇ ἔσωθεν χρῆσει τοῦ φαρμάκου τούτου μήτε τὴν μορφήν, μὴδὲ τὴν πορείαν αὐτῶν αἱ ἤδη ὑπάρχουσαι χρόνιαι ἐξανθήματι καὶ παθήσεις, ἀλλὰ διατηροῦσι παρὰ τῇ ἀποτόκῃ τῆς χρήσεως τοῦ ἰωδίου δερματικῆς παθήσεως τοὺς αὐτοὺς νοσολογικοὺς χαρακτῆρας, ὅς ἔχουσι καὶ καθ' ἑαυτὰς.

Ἐκ τούτου συναγεται, ὅτι διὰ τῆς ἔσωθεν χρήσεως τῶν δι' ἰωδίου δύναται μὲν νὰ παραχθῇ φλυκταίνωδες ἐξάνθημα ἐν ἀπαθεῖ τινι μορῇ τοῦ δέρματος, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ἐπνευχθῇ τοιαύτη μεταβολὴ εἰς τὴν παθολογικὴν ὑπόστασιν μὴ συφιλιδικῆς ἐξανθήματος (μαλάκυνσις, βευστοποίησης καὶ ἀνάποσις τοῦ ἐξιδρώματος), ὥστε νὰ ἐπιταχυνθῇ οὕτω ἢ εἰς ἱάσιν ἀπαδρομῆ τῆς παθήσεως.

Γνωστὸν εἶναι, προσέτι, ὅτι ἐπὶ πολλῶν ἀνθρώ-

πων ἢ παρατεταμένη ἔσθωθεν χρῆσις τοῦ ἰωδίου ἐπιφέρει ὑποστολὴν τῆς διαθρέψεως (ἀπίσχυαναι καὶ ἐκτιξὴν τοῦ σώματος) ὅσάκις ὁ λαμβάνων αὐτὸ γένηται ἀνόρεκτος καὶ ὅσάκις τὸν εἰς τὴν δι' ἰωδίου θεράπειάν ἀποβέβλημένον διαιτῶμεν λίαν αὐστηρῶς. Ἐπειδὴ δὲ, ὡς ἡ πείρα ἐδίδασκε, πρὸς ὑπαρξὴν οἰασθῆποτε τῶν χρονίων μὴ συφιλιδικῶν δερματικῶν παθήσεων ἀπαιτεῖται, οὕτως εἰπεῖν, ποσὸν τι εὐεξίας, ἐπὶ πολὺ δὲ διαρκούσα ὀλιγαίμια καὶ ὑποστολὴ τῆς διαθρέψεως ἀποκλείουσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ὑπαρξὴν τινῶν τῶν χρονίων δερματικῶν παθήσεων, ἐπομένως ὅσάκις τοιαῦται προ-ὑπάρχουσιν οἴγονται ἅμα ὁ ὀργανισμὸς γένηται ὀλιγαίμος καὶ ὑποσταλὴ ἐν αὐτῷ ἢ διαθρέψις, — διὰ ταῦτα δύναται τις θαρρόντως νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ τῆ ἐπὶ τὰς δερματικὰς παθήσεις ἐφαρμογὴ τοῦ ἰωδίου ἀποδιδόμενη ἀνυσιμότης ὀφείλεται κατὰ μέγιστον μέρος εἰς τὴν ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου τούτου προερχομένην ὑποστολὴν τῆς διαθρέψεως τοῦ σώματος καὶ ἀναμίαν τοῦ δέρματος.

Ὅταν, ἐκλιπούσης, ἕνεκα παρατεταμένης χρήσεως τοῦ ἰωδίου, τῆς δερματικῆς παθήσεως καὶ, ἐπομένως, οὐδενὸς πλέον ὑπάρχοντος λόγου πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς δι' ἰωδίου φαρμακείας, ὁ πάσχων ἀποστῆ τῆς περαιτέρω χρήσεως τοῦ φαρμάκου, ἐπανήκει καὶ αὖθις εἰς τὸ φυσιολογικὸν αὐτῆς ὄριον ἢ τῶς ὑποσταλμένην διαθρέψις, ἐπανακτᾶται δὲ ὁ πάσχων τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, ἐὰν ἡ ζωτικὴ τοῦ ὀργανισμοῦ δύναμις ἤ ἔτι ἀρκούσα πρὸς τὴν ἐπανήρῳσιν ταύτην. Ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσι παρατηρεῖ τις προσέτι, ὅτι ἡ δερματικὴ πάθησις, ἥτις εἶχεν ἐντελῶς ἐκλίπει ἐφ' ὅσον ἐλάμβανε τις τὸ ἰωδίου καὶ μικρὸν μετὰ τὴν διάπασιν τῆς φαρμακείας ταύτης, ἐπαναστρέφει ἅμα, παυσάσης τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου, ἐπανέλθῃ ἢ προτέρα εὐσθένεια τοῦ ὀργανισμοῦ. Ὡστε ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσιν ἢ ἐπὶ τὴν δερματικὴν πάθησιν ἐνέργεια τοῦ ἰωδίου δὲν εἶναι ἄμεσος, ἀλλ' ἔμεσος, τουτέστι διὰ τῆς ὑποστολῆς τοῦ σθένους τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι, θεβαίως, παντάπασιν ἀσύμφαρον καὶ ἀντιβαίνει πρὸς τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τῆς Θεραπευτικῆς νὰ αἴρῃ τις ἥττον σφοδρὰν νῆσον διὰ τῆς ἐπιστήμου ὑποστολῆς τοσοῦτον οὐσιώδους λειτουργίας, ὅσον ἡ καθόλου διαθρέψις, διὰ τοῦτο ἢ ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ ἰωδίου ἐν ταῖς περὶ ὧν ὁ λόγος περιπτώσεσιν ἐπιτυχία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς λόγος ὑπὲρ τῆς ἔσθωθεν χρήσεως τῶν τοῦ ἰωδίου σκευασίων. Ἄλλ' ἐνῆ, κατὰ τὰ εἰρημένα, ἢ ἔσθωθεν προσαγωγή τοῦ ἰωδίου εἶναι, οὐ μόνον ἀνοφελῆς, ἀλλὰ καὶ βλαπτικὴ ἐπὶ τῶν κλειστων χρονίων δερματικῶν παθήσεων, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν ἐρ-

πητοειδῶν καὶ ἀκμωδῶν (οἶον τοῦ ἐκζέματος, τῆς ψωρίασεως, τοῦ κνημοῦ [Prurigo], τῆς γενειάγρας [Sycosis], τῆς ἀκμώδους ἐκθύσεως [Acne], τῆς ῥοδιζούσης ἀκμώδους ἐκθύσεως [Acne rosacea]) καθὼς καὶ τῆς πέμφιγος, τῆς ἰχθυώσεως κ. ἄ., εἶναι, τούναντίον, λίαν ὀφέλιμος ἐπὶ τοῦ ἐσθιομένου ἔρηκτος, οὐ μόνον ὅταν οὗτος προέρχεται ἐκ συγγόνου συφιλίδος, ἢ ἐκ χοιραδικῆς δυσκρασίας, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἢ κατ' ἰδιοπάθειαν ἐνεστηκῶς.

Ἐνῆ δὲ, ἀφ' ἐνός, εἶναι οὕτως ἐλάχιστα ἀνύσιμος ἢ ἔσθωθεν χρῆσις τοῦ ἰωδίου πρὸς τὰς δερματικὰς παθήσεις, εἶναι, ἀφ' ἑτέρου, ταμάλιστα ὀφέλιμος ἢ ἔσθωθεν. Τὸ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῆς τοπικῆς (ἐπὶ τὸ δῆμα) ἐνεργείας τῶν τοῦ ἰωδίου σκευασίων εἶναι διαφθορὰ τῆς ἐπιδερμίδος μέχρι τῶν ἐσωτάτων αὐτῆς στρωμάτων καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ δέρματος καὶ τοῦ συστήματος τῶν κατ' αὐτὸ ἀδενίων. Ἐπομένως εἶναι ἐνδεδειγμένη ἢ ἔσθωθεν χρῆσις τοῦ ἰωδίου ὅσάκις ὁ Θεραπευτικὸς τοῦ ἰατροῦ σκοπὸς εἶναι νὰ υποβοηθήσῃ τὴν διαφθορὴν τῶν ἐν τοῖς στρώμασι τῆς ἐπιδερμίδος ἀπεστηριγμένων παθολογικῶν προϊόντων, ἢ τὴν διαφθορὰν μὴ λίαν ὀγκυρῶν καὶ μὴ ἐν μεγάλῃ ἐλάτῃ ἐνεστηκῶτων ψευδοπλασμάτων.

[Ἐπεται ἡ συνέχεια.]

30. Περὶ τῆς ἀνυσιμότητος τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὠξειδωμένου σιδήρου (Ferri sesquichlorati) πρὸς τὰ φαγεδαϊνικὰ ἔλκη καὶ τὴν νοσοκομιακὴν γάγγραιναν.

Ὁ Γάλλος ἰατρός K. Morel, ἐφαρμόσας Θεραπευτικῶς τὸν ὡς ἀντιφαγεδαϊνικὸν μέσον ὑπὸ τοῦ K. Salleron (Mém. de méd. κ.τ.λ. Τόμ. Β', Σειρ. Γ') συζηθέντα ὑδροχλωρικὸν ὠξειδωμένον σιδηρὸν πρὸς τὰ φαγεδαϊνικὰ ἐκεῖνα ἔλκη, ἐφ' ἃ πρότερον εἶχε ματαίως ἀντιτάξει τὴν διὰ τοῦ πεπυρακτωμένου σιδήρου, τὴν διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου καὶ τὴν διὰ τοῦ θάμματος τοῦ ἰωδίου καυτηρίασιν, δημοσιεύει (Journal d. Bordeaux, Σειρ. Β', Τόμ. Η', σελ. 13), ὅτι ἔσχεν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης λίαν ἀγαθὰ Θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα. Ἐφαρμόζει δὲ τὴν καυτηριαστικὴν ταύτην οὐσίαν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Διαβρέξας μὲτὸν διὰ διαλύσεως ὑδροχλωρικοῦ ὠξειδωμένου σιδήρου, κεκραμένης διὰ τοσοῦτου ἀπεσταγμένου ὕδατος, ἕσον τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου πλῆθους αὐτῆς, προσίξῃ τὸν μὲτὸν ποῦτον ἐπὶ τοῦ φαγεδαϊνικοῦ ἔλκους τοιοῦτοτρόπως, ὥστε

νὰ καλυφθῇ ἅπασα ἢ ἠλωμένη ἐπιφάνεια. Ἐπὶ τοῦ πρώτου δὲ τούτου μοτώματος ἐπιτίθησι τολύπευμα μοτοῦ, διάβροχον ἐπίσης διὰ τοῦ αὐτοῦ καυτηριαστικοῦ ρευστοῦ, καὶ ἀφίνει οὕτω μεματωμένον τὸ ἔλκος ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας. Ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ἐσχαροῦται τὸ ἔλκος, σχηματιζομένης ἐπ' αὐτοῦ παχίας καὶ ὀφθαλμομαλαίνης ἐσχάρας, ἥτις μετὰ τὴν δευτέραν μὴ τῶσιν δύναται νὰ ἀφαιρεθῇ.

Ὁ K. Morel ἐπάγει πρὸς πίστωσιν τῶν λόγων αὐτοῦ τὴν ἱστορικὴν πέγτε περιπτώσεσιν, κατ' ἃς ἐπετεύχθη ταχέως ἡ ἰασις τῆς φαγεδαϊνῆς διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μέσου. Καὶ τὰ μὲν τέσσαρα ἐκ τῶν Θεραπευθέντων ἀτόμων ἔφερον μόνον μεγάλα φαγεδαϊνικὰ ἔλκη, ἐπὶ δὲ τοῦ πέμπτου εἶχε προσπέσει καὶ νοσοκομιακὴ γάγγραινα. Οὐχ ἥττον ἐπετεύχθη καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσηιν ἡ ἰασις, ἐπισχεθείσης τῆς περαιτέρω ἐπινεμήσεως τῆς γάγγραινης, ἀφοῦ ἐγένοντο τέσσαρες μόνον κατὰ τὸν φηθέντα τρόπον μοτώσεις τοῦ γάγγραινώματος.

Βασίζομενος ἐπὶ τῶν Θεραπευτικῶν τούτων δεδομένων καὶ ἐπ' ἄλλων ὁμοίων, ἃ ἐπίσης ἔσχεν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἰατρικῇ πράξει ὁ K. Morel, προσεπιμαρτυρεῖ τοῖς λόγοις τοῦ K. Salleron, τοῦ πρώτου συστήσαντος τὸν ὑδροχλωρικὸν ὠξειδωμένον σιδηρὸν πρὸς τὴν εἰρημένην Θεραπευτικὴν χρῆσιν, συνιστᾶς καὶ αὐτὸς τὸ φάρμακον τοῦτο ὡς τὸ ἐσολότατον πάντων τῶν Θεραπευτικῶν μέσων, ὅσα ἄχρι τοῦδε συνεστήθησαν πρὸς τὰ φαγεδαϊνικὰ ἔλκη καὶ τὴν νοσοκομιακὴν γάγγραιναν.

31. Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν νευραλγιῶν ἀκεσωδύνου ἐνεργείας τῶν διὰ τοῦ θάμματος τοῦ ἰωδίου (μόνου, ἢ μετὰ μορφίου) ἐπιχρώσεων τῶν ἀλγεινῶν τόπων.

Ἐν τῇ "Ἰατρικῇ ἐνώσει" τῶν Παρισίων (87, 88.—1863) ἐκτίθησιν ὁ Γάλλος ἰατρός K. Bouillot τὴν κλινικὴν ἱστορίαν πεντεκαίδεκα περιπτώσεων νευραλγίας (κατὰ τὴν μετωπιαίαν χώραν, κατὰ τὴν κροταφικὴν, κατὰ τὴν μεσοπλευρίον, κατὰ τὴν ἰνικὴν καὶ ἀλλαχοῦ), κατ' ἃς ἐφίκετο ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τῆς τελείας καὶ μονίμου ἰάσεως, ἐπιχρωνύων, δις ἢ καὶ τρίς τῆς ἡμέρας, τὸν κατ' ἄν ἢ νευραλγία τόπον διὰ θάμματος ἰωδίου, ὅτε μὲν μόνου, ὅτε δὲ μεμιγμένου μετὰ μορφίου (ἐν ἀναλόγῃ 15 Γραμμάτων β. ε' πρὸς 3 Γραμμ. μ.).

Προστίθησι δὲ, ὅτι τὸ μετὰ μορφίου μεμιγμένον θάμμα τοῦ ἰωδίου ἐνεργεῖ ἠπιώτερον ἢ τὸ θάμμα μόνον καὶ ὅτι ἐκεῖνο ἀπέβη αὐτῷ ὀνησίμον ἐν περιπτώσεσι, κατ' ἃς τοῦτο οὐδαμῶς ὀφέλησε.

32. Περὶ τῆς Θεραπευτικῆς χρήσεως τῆς ἀργίλλου (ἐπὶ τὰ ὑγρώσσοντα καὶ κνησιμῶδη ἐξανθήματα καὶ τὴν κακωδίαν τοῦ ἰδρώτος).

Ἐνεκα τῆς εἰς τὴν ἀργίλλου, ὡς γνωστὸν, προσοῦσης ιδιότητος τοῦ ἀπορροφᾶν τὰς ἐλαινεῖς καὶ εἰς ταγγίαισις μελεστηκῆς οὐσίας προήχθη ὁ Γερμανὸς ἰατρός K. Schreiber (Χρονικὰ τῆς Παιδιατρικῆς [Jahrb. der Kinderheilkunde], Τόμ. Γ', σελ. 188) ἵνα δοκιμάσῃ Θεραπευτικῶς τὴν γῆν ταύτην πρὸς τὰ ὑγρώσσοντα καὶ κνησιμῶδη ἐξανθήματα, καθὼς καὶ πρὸς τὴν γρασιώδη ἀποφορᾶν, ἣν ἐνίοτε ἀποπέμπει ὁ ἀπὸ τῶν μασχαλῶν ἰδρῶς, καὶ τὴν κακωδίαν τοῦ ἀπὸ τῶν ποδῶν.

Ἐφαρμόζει δὲ τὸ εὐπόριστον τοῦτο μέσον, πρὸς μὲν τὰ ὑγρώσσοντα καὶ κνησιμῶδη ἐξανθήματα, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἀφοῦ ἡ ἀργίλλος περαιοθῇ διὰ λεπτῆς κησέρας πρὸς ἀποχώρισιν τῶν ἐν αὐτῇ λιθωδῶν μορίων, μεταβάλλεται, τῇ προσθήκῃ τοῦ ἀρκούντος ὕδατος, εἰς πόλτον, διὰ τοῦ ὁποῦ διαχρίεται ὁ πεπονηδὸς τόπος, ἀπαξ ἢ καὶ δις κατ' ἐκάστην, τοιοῦτοτρόπως, ὥστε τὸ πάχος τοῦ ἐκάστοτε ἐπὶ τοῦ δέρματος σχηματιζομένου στρώματος τῆς ἀργίλλου νὰ εἶναι ἴσον τῷ πάχει δεκαλέπτου. Ἐὰν μετὰ τινος διαχρίσεως ἀποπέσῃ τὸ ἐπιπλάσμα τῆς ἀργίλλου, πρέπει νὰ καθαίρωμεν τὸν πεπονηδὸτα τόπον καὶ ἐπαναλαμβάνωμεν τὰς κατ' ἐκάστην ἐπιπλάσεις τῆς πεφυρμένης ἀργίλλου. Ὁ Θεραπευτικὸς οὗτος τρόπος ἀπεδείχθη καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων λίαν ὀφέλιμος τὸ ἐπίχρισμα τῆς ἀργίλλου (ἕνεκα τῆς ἀπορροφητικῆς ιδιότητος, ἣν ἔχει ἢ γῆ αὕτη) ἀναπίνει τὴν ἀπὸ τοῦ ἐξανθήματος ὕλην ἅμα ἀπεκκρινομένην καὶ οὕτως αἶρει τὴν ἐρεθιστικὴν αὐτῆς ἐπίδρασιν ἐπὶ τὰ ἀπεψιλωμένα νευρία τοῦ δέρματος. Προσέτι δὲ ἐμποδίζει διὰ τῆς ἀεροσεγοῦς ἐπικαλύψεως τὴν χημικὴν ἀλλοίωσιν τοῦ παθολογικοῦ ἐκκρίματος, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας τοῦτο ἀποβαίνει ἔτι ἐνεργέστερος ἐρεθιστικὸς δραστήρ. Ὡστε ἡ ἀργίλλος δὲν ἐνεργεῖ μόνον εἰς τὸ παραχρῆμα παρηγορικῶς, ἀλλὰ λυσιτελεῖ καὶ πρὸς τὴν ἴασιν, ὡς συντελοῦσα πρὸς ταύτην διὰ τῆς ἀρσεως τοῦ διηγενοῦς ἐρεθισμοῦ. Ἐκ τῶν προτέρων ἠδύνατό τις νὰ εἰκάσῃ, ὅτι ἡ τοπικὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἀργίλλου θέλει εἶσθαι ὀφέλιμος προσέτι καὶ πρὸς

τά κυρίως ἔλκη καὶ τὰ πυσθροῦντά τραύματα. Ἀλλὰ περὶ τούτου οὐδεμίαν, λέγει, ἔλαβε πείραν ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς.

Τούναντίον, ἀποφαίνεται ἐν πάσῃ πεποιθήσει, ὅτι ἡ ἀργίλλος εἶναι τὸ ἀριστον θεραπευτικὸν μέσον πρὸς ἀρσιν τῆς κακωδίας, ἣν ὁ ἀπὸ τῶν μασχαλῶν ἰδρῶς ἔχει ἐνίοτε, ὁ δὲ ἀπὸ τῶν ποδῶν συνήθιστα. Πρὸς θεραπείαν δὲ τῆς παθήσεως ἐκείνης τῶν κατὰ τοὺς πόδας ἰδρωτοποιῶν ἀδενίων, καθ' ἣν ὁ ἀπὸ τούτων ἀπεκρινόμενος ἰδρῶς εἶναι κακώδης, ἀρκεῖ νὰ ἐπιχρίωνται οἱ πόδες διὰ τῆς πεφυρμένης ἀργίλλου καθ' ἑκάστην πρωίαν ὅπως οὐ μόνον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀπῆ πάσα δυσοσμία, ἀλλὰ καὶ ἀποτραπῶσι τὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πάθῃσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συνοδεύοντα καὶ ἐπὶ τῆς βαδίσαι κατὰ τοὺς πόδας ἐνιστάμενα παρὰ τρέμματα. Παρέρχονται δὲ πολλαὶ ἡμέραι πρὶν ἢ τὸ ἐπίπλωμα τῆς ἀργίλλου, ξηρανθὲν, γένηται εὐραγὲς καὶ ἀποσιππῆ ἐν θραύμασι. Πρέπει δὲ νὰ ἀποκλύνηται τὸ παλαιὸν ἐπιχρίσμα τῆς ἀργίλλου καθ' ἑκάστην πρωίαν καὶ ἐπιχρίωνται ἐκ νέου οἱ πόδες, ἀφ' ὧν πρόεισιν ὁ κακώδης ἰδρῶς.

Καὶ πρὸς τὴν πιτυρίασιν δὲ, τὴν τραχύτητα τῆς ἐπιδερμίδος καὶ τὰ σχάσματα αὐτῆς εἰσι, κατὰ τὸν K. Schreber, λίαν ὠφέλιμοι αἱ διὰ τοῦ ἥττον συνεστηκῆτος φυράματος τῆς ἀργίλλου ἐπιχρίσεις τῆς πεπονθυίας μοίρας τοῦ δέρματος. Δι' αὐτῶν ἀποβάλλει ἡ ἐπιδερμὶς τὴν τραχύτητά της καὶ ἀνακτάται τὴν κατὰ φύσιν λειότητα καὶ τὸ εὐαφές. Ὡστε ἡ ἀργίλλος δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ ἀριστον καὶ μηδεμίαν ἐλάβην δυνάμενον νὰ φέρῃ κομμωτικὸν τοῦ προσώπου.

33. Περί νέου τρόπουσκευάσεως τῆς δι' ὑδραργύρου τεφρᾶς ἀλοιφῆς.

Τὸ ὀξειδίου τοῦ ὑδραργύρου, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς καλιστα

τὸν ἐμπεριέχοντα αὐτὸ ὑδραργύρον ἀχρηστον πρὸς κατασκευὴν ὀργάνων τῆς φυσικῆς, οἷον θερμομέτρων, βαρομέτρων κ.τ.τ. (ἐπειδὴ ὁ τοιοῦτος ὑδραργύρος εἶναι ἥττον ροώδης ἢ ὁ καθαρὸς, ἄτε προσκολλώμενος ἐπὶ τῆς ἐύελου), τούναντίον, καθιστᾷ αὐτὸν ἀφ' ἐτέρου λίαν πρὸσφορον πρὸς τὴν σκεύασιν τῆς δι' ὑδραργύρου τεφρᾶς ἀλοιφῆς, καθότι ὁ ἐμπεριέχων αὐτὸ ὑδραργύρος εἶναι πολλῶ μᾶλλον εὐσύμμικτος μετὰ τῶν πιμελωδῶν οὐσιῶν. Ὁρμηθεὶς ἐκ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντος τεχνικοῦ τούτου δεδομένου ὁ K. Riquier, ἐτεχνήσατο, καθ' ἃ ἀρτίως ἐδημοσίευσεν (Rec. de Mem. κ.τ.λ. mil., Σειρ. Γ'. σελ. 214), τὸν ἀκόλουθον τρόπον πρὸς σκεύασιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀλοιφῆς, ὃν θεωρεῖ ὡς πολλῶ προτιμότερον τοῦ ἄχρι τοῦδε ἐν χρήσει. Ἀφοῦ συναναμιχθῆ κατὰ μικρὸν ἐν θυσίᾳ μετὰ καθαροῦ ὑδραργύρου $\frac{1}{500}$ τῆς ὅλης αὐτοῦ ὀξειδίου, προστίθεται καθ' ὀλίγον $\frac{1}{50}$ τῆς ὅλης ὅλης φυτικῆς τι ἐλαίου ἐκ τῶν ἀποίων, ροωδῶν καὶ μέχρι δικυγείας διακαθαυμένων καὶ συναναμιγνύεται ἀκριβῶς μετὰ τοῦ ὑδραργύρου δι' ἀνατριβῆς. Ἀκολουθῶς προστίθεται τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ πρὸς τὴν σκεύασιν τῆς ἀλοιφῆς ἀπαιτουμένου ποσοῦ τῆς πιμελῆς. Ἀφοῦ δὲ συναναμιχθῆ ἀκριβῶς αὕτη, προστίθεται καὶ τὸ λοιπὸν αὐτῆς μέρος καὶ διαφυράται καλῶς, ἀνατριβόμενον ἐν τῇ θυσίᾳ.

Κατὰ τὸν τρόπον τούτον γινόμενης τῆς σκευάσεως, οὐ μόνον ἡ πιμελή καταμερίζεται εἰς πολλὰ λεπτότερα μέρη, ἀλλὰ καὶ ἡ παραγωγὴ τῆς σκευάσεως συντελεῖται πολλῶ τάχιον ἢ κατὰ τὸν ἄχρι τοῦδε ἐν χρήσει τρόπον.

Ἐν τισι φαρμακοποιίαις ὑπάρχει ἀναγεγραμμένον νὰ λαμβάνηται πρὸς τὴν σκεύασιν τῆς ἀλοιφῆς ταύτης ταγγὴ πιμελή. Ἀλλὰ, κατὰ τὸν K. Riquier, εἶναι ἥμισυ ὀρθὴ ἡ ὁδηγία αὕτη, ἐπειδὴ ἡ οὕτως ἐσκευασμένη φαρμακευτικὴ σκευασία ἀλλοιοῦται ταχέως.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

[9.] Περί τῶν ἐξ ἐπιτεχνήσεως γυνίω.

[Συνέχεια.]

Ο'. Ἀξιωματικὸς τις τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ, σήμερον κυβερνήτης, ἀκρωτηριασθεὶς ὑπὸ τοῦ Γιάταου τῷ 1838, ἠδυνήθη καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀπαρεμποδίστως τὸ στάδιον αὐτοῦ. Σήμερον δὲ, μετὰ παρέλευσιν τοσοῦτων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ αὐτοῦ, βαδίζει ὡς ἄνθρωπος, τοῦ ὁποῦ εἰσι στεναὶ αἱ ἐμβάδες, εἰσπνέει εἰς τὴν λέμβον καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ πλοῖον. Πρὸ μικροῦ

μάλιστα διηύθυνε μακρὰν τινα ναυστολίαν, διαρκέσαν ὀλόκληρον τριετίαν, χωρὶς ποσῶς νὰ διακόψῃ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ. Καθ' ὅσον δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ αὐτοῦ παρελθὼν μακρὸν διάστημα χρόνου φέρει τὸν αὐτὸν τεχνητὸν πόδα. Ὁ ἰατρός τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ K. Rochard διηγέται, ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς φλιάς παραθύρου, ἀρκούντως ὑψηλοῦ, χωρὶς, ὡς ἔλεγε, νὰ αἰσθανθῆ ποσῶς ἄλγους καὶ χωρὶς νὰ συντριβῆ ὁ τεχνητὸς αὐτοῦ ποῦς.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων παραδειγμάτων ἐξάγεται, ὅτι ἄνθρωποι, ἠκρωτηριασμένοι κατὰ τὸ κατώτερον τῆς κνήμης τριτημόριον, δύνανται, ἀναπληροῦντες διὰ τεχνητοῦ ποδὸς τὴν ἔλλειψιν ταύτην, νὰ ἐξακολουθῶσι, τῇ βοήθειᾳ τοῦ προσθήματος τούτου, τὴν βιοποριστικὴν αὐτῶν ἐργασίαν.

Ὁ K. Debout παρατηρεῖ προσέτι, ὅτι πάντες σχεδὸν οἱ λιπόγυιοι ἐκεῖνοι, οἵτινες εἰσὶν ἠναγκασμένοι νὰ πορίζωνται διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῶν τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήδεια, προτιμῶσι τὸ σύστημα ἐκεῖνο τοῦ στηριγμοῦ τοῦ τεχνητοῦ ποδός, καθ' ὃ ὁ ἐπ' αὐτοῦ ἐπηρεασμὸς τοῦ σώματος γίνεται διὰ τῆς πύλου. Τὸ σύστημα δ' ἐκεῖνο, καθ' ὃ τὸ σῶμα ἐπαναπαύεται ἐπὶ τοῦ τεχνητοῦ ποδός διὰ τοῦ μηροῦ, καὶ κατὰ τοῦ ὑποῦ εἶχεν ἀποφανθῆ ὁ Louie, ἠσπάσαντο καὶ αὐθὺς κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη τινὲς τῶν μηχανουργῶν διὰ λιπογυίους, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ ἀνεχθῶσι τὸν διὰ τῆς πύλου ἐπηρεασμὸν. Ἐκ τῶν κατὰ τὸ σύστημα τούτο κατασκευασμένων ποδῶν ἀξιώτεροι μείας εἰσὶν ὁ τοῦ Palmer, ὁ τοῦ Bécharé καὶ ὁ τοῦ Mathieu. Ὁ πρῶτος μάλιστα πλεονεκτεῖ τῶν λοιπῶν κατὰ τὸ ὅτι ὁ ἄκρος ποῦς δὲν συνέχεται μετὰ τῆς κνήμης ἀκινήτως, ἀλλὰ δι' ἄρθρου, καθ' ὃ ὑπάρχουσι ἐλατήρια, ἐνεργοῦντα ἀνταγωνιστικῶς τὴν κατὰ τὴν βάδισιν ἀνάτασιν καὶ κατάτασιν τοῦ ἄκρου ποδός.

Τὰ περὶ τῆς πρακτικῆς ἀξίας τῶν ποδῶν τούτων ὑπὸ τοῦ K. Debout, ὡς ὑπ' αὐτοῦ παρατηρηθέντα, ἀναφερόμενα παραδείγματα, εἰσι τὰ ἀκόλουθα.

(Τεχνητὸς ποῦς τοῦ Palmer). Ὁ πρῶτος τὸν παλμῆριον τεχνητὸν πόδα φέρων ἀνάπηρος, ὃν ὁ K. Debout παρατήρησεν, ἦν αὐτὸς ὁ τὸν πόδα τούτον ἐπινοήσας Palmer ὁ Ἀμερικανός. Τούτον, ἐπανελθόντα εἰς Παρισίους ἐκ τῆς ἐν Λονδίῳ τῷ 1850 ὑπαρχούσης παγκόσμιου ἐκθέσεως (ἐν ἣ εἶχεν ἐπιδείξει ὁ ἔφερε τεχνητὸν σκέλος), παρουσίασεν ὁ K. Debout τῇ ἐν Παρισίοις « Χειρουργικῇ Ἐταιρίᾳ ». Πολλοὶ δὲ τῶν τὴν ἑταιρίαν ταύτην συγκροτούντων χειρουργῶν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διακρίνωσιν ὀπότερος τῶν ποδῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου ἦν ὁ τεχνητός.

Ἡ δευτέρα τῶν ὑπὸ τοῦ K. Debout ἀναφερομένων περιπτώσεων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀξιολογότητος τοῦ ἀμερικανικοῦ τεχνητοῦ ποδός ἔχει ὡς ἐξῆς. Εὐγενὴς τις Κυρία, ἐτῶν 47, εἶχεν ἀκρωτηριασθῆ κατὰ τὸ μέσον τῆς κνήμης ἐνῶ ἔτι ἦγε τὸ 26^{ον} ἔτος. Μετὰ τὴν συνούλωσιν τοῦ κολοβώματος ἀνεπληρώθη τὸ ἔλλειμμα δι' ἐνὸς τῶν συνήθων καλοβάθρων, τὸ ὁποῖον ὅμως, μεθ' ἐξαμηνιαίαν

χρῆσιν, ἀντικατέστησε διὰ τεχνητοῦ ποδός (κατασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις μηχανουργοῦ I. Martin), τῇ βοήθειᾳ τοῦ ὑποῦ ἠδύνατο νὰ βαδίξῃ μετὰ πολλῆς εὐχερείας. Ἀλλὰ σὺςευχθεὶς μετ' αὐτῆς Ἀγγλος τις ἰατρός καὶ θέλων νὰ περιποίησιν εἰς τὴν περιλημμένην αὐτοῦ σύντροφον τεχνητὸν σκέλος, καμπτόμενον καὶ κατὰ τὸ γόνυ (ἄτε ὄντος κατ' αὐτὸ ἀκαμποῦς ἐκεῖνου, ὅπερ τέως ἔφαρε), διεφρόντισεν αὐτῇ, κατὰ σύστασιν τοῦ K. Debout, ἕνα ἀμερικανικὸν τεχνητὸν πόδα. Καθ' ὃς δὲ ὁ K. Debout ἔλαβε πρὸ δύο ἐτῶν πληροφορίας, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Κυρία φέρει διαρκῶς τὸν πόδα ἐκεῖνον ἐπὶ 10 ἡδὴ ἔτη, βαδίζει τῇ βοήθειᾳ αὐτοῦ εὐχερέστατα, πορεύεται μακρὰς ὁδοὺς (3—4 ἀγγλικὰ μίλια) ἀνευ ὑπερβαλοῦσης κοπώσεως, διαφροντίζει, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη ἀρτίπους οἰκοδόσποινα, τὰ κατὰ τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ ἰππεύει σχεδὸν καθ' ἑκάστην. Πολλὰ δὲ τῶν γνωρίμων αὐτῇ κυριῶν ἀγνοοῦσιν ὅλως, ὅτι ὁ ἕτερος τῶν ποδῶν αὐτῆς εἶναι ψευδής. Προσέτι ἀναφέρει ὁ K. Debout τὴν ἀκόλουθον, ἐνταῦθα ἀναγομένην, περίπτωσιν.

Νεῆνις τις, ἐτῶν 16, ἀκρωτηριασθεῖσα κατὰ τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν αὐτῆς ἀμέσως ὑπὲρ τοὺς ἀστραγάλους, φέρει τεχνητὸν ἀκρομνημιον μετ' ἄκρου ποδός, κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις μηχανουργοῦ Martin. Καθ' ἣν δὲ ὁ ἰατρός τῆς Κυρίας ταύτης δημοσιεύει περὶ αὐτῆς ἐκθεσιν, οὐδεὶς δύναται νὰ διακρίνῃ, ὅτι ἡ γυνὴ ἐκείνη ἔχει ψευδῆ πόδα. Τὸ μόνον, ὅπερ παρατηρεῖ τις, ὅταν ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ, εἶναι, ὅτι ἡ πρόβιβασίς τοῦ ποδός γίνεται ὀπισσῶν δυσκινήτοτερον, ἢ κατὰ φύσιν. Σημειωτέον, ὅτι ἡ ἀνάπηρος αὕτη Κυρία συμμετέχει ἀσμένως πάσης χορευτικῆς ἐφεσπερείας, χορεύουσα ὅμως μόνως τὰς λεγομένας ἀντιχορίας (Contre danses).

Αἱ δὲ περιπτώσεις, καθ' ὃς ὁ λιπόγυιος, ὡν ἠκρωτηριασμένος κατ' ἀμφοτέρω αὐτοῦ τὰ κάτω ἄκρα, φέρει δύο τεχνητοὺς πόδας, — αἱ περιπτώσεις, λέγομεν, αὗται εἰσι σπάνιαι, πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ δὲν συμβαίνοσι τοσοῦτον συχνὰ οἱ διπλοὶ οὗτοι ἀκρωτηριασμοὶ, δεύτερον δὲ, ἐπειδὴ οἱ ἀμφοτέρων αὐτῶν τῶν ἀκρομνημιῶν καὶ ἄκρων ποδῶν ἐστερημένοι ἀνάπηροι σπανίως δύνανται νὰ ἐπαρκεῶσιν εἰς τὰς πρὸς κατασκευὴν δύο τεχνητῶν γυίων δαπάνας. Οὐδὲν ἥττον ἀναφέρει ὁ K. Debout δύο, ἐνταῦθα ἀναγομένας, περιπτώσεις, τὰς ἀκολουθούσας.

Ἀμαξεύς τις, ἐτῶν 42, οὗ εἶχον συνθραυσθῆ ἀμφοτέραι αἱ κνήμαι, ἠκρωτηριασθῆ ὑπὸ τοῦ Robert κατὰ τὸ κατώτερον τριτημόριον ἑκατέρας αὐτῶν. Κατασκευάσαντος δ' αὐτῷ τοῦ Chavignat δύο τεχνητοὺς πόδας ἐξ ἐκείνων, ἐφ' ὧν τὸ σῶμα ἐπε-

ρείδεται διά τού κατ' ισχίον ὑβάματος, ὁ ἀνάπηρος ἐκεῖνος συνείθεεν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ νὰ βαδίξῃ, στηριζόμενος μόνον ἐπὶ μιᾶς τῶν συνήθων ράβδων. Ἀφοῦ δὲ διέτριψεν ἐπὶ τινὰς μῆνας ἐν τῷ νοσοκομείῳ, ὅπου κατ' ἐλάχιστην ἐξέτινε τὰς περιδρομὰς αὐτοῦ, ἐπανήλθεν εἰς τοὺς οἰκίους του. Ἄλλ' ἐκτοτε οὐδεμίαν ὁ Κ. Debove ἠδυνήθη νὰ λάβῃ περὶ αὐτοῦ πληροφορίαν.

Δικαστικὸς τις ὑπάλληλος, ἐτῶν 32, ἐστερήθη ἀμφοτέρων αὐτοῦ τῶν ἀκρονημάτων, διελθόντος ὑπὲρ αὐτὰ τοῦ τροχοῦ ἀτραμαξέως. Ἄλλ' οὐδὲν ἤττον ἠδύνατο μετὰ τὴν συνουλίωσιν τῶν κολοβωμάτων νὰ βαδίξῃ, φέρων δύο καλόβαθρα. Θεωρήσας ἑμὲς ὅτι ἡ δυσπρόπεια αὐτῆ τῶν καλοβάθρων οὐδόλως συνήδε πρὸς τὴν ἀξιοπρόπειαν τῆς θέσεως αὐτοῦ, παρήγγειλε, τῆ προτροπῇ τοῦ Κ. Debove, εἰς Ἀγγλίαν ἵνα τῷ κατασκευάσωσι κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Palmer δύο τεχνητοὺς πόδας, συναποστείλας καὶ τὸ διὰ γύψου ἐκμαγεῖον ἀμφοτέρων αὐτοῦ τῶν κολοβωμάτων. Κατὰ τὴν ἐκθεσιν δὲ, ἣν ἐδημοσίευσεν ὁ Κ. Hougelot, ἰατρός τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνθρώπου, οὗτος ἠδύνατο τὴν τρίτην ἡδὴ ἡμέραν ἀπὸ τῆς περιαιμογῆς τῶν τεχνητῶν αὐτοῦ ποδῶν νὰ κατέρχεται μόνος εἰς τὸν κήπον καὶ διαβαδίξῃ ἐν αὐτῷ, εἴτα δὲ ἀνέρχεται εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ. Μετὰ δύο μῆνας ἠδύνατο νὰ ἐξέρχεται πρὸς περίπατον, στηριζόμενος εἰς τὸν βραχίονα ἐτέρου ἀνθρώπου. Μετὰ παρέλευσιν δὲ δύο ἐτῶν ἠδύνατο νὰ βαδίξῃ ἐντελῶς μόνος καὶ ἀσκήσῃ, νὰ κατακύπτῃ ὅπως ἀνέλπεται τι χαμαὶ κείμενον, καθίσταται καὶ πάλιν ἀνεγείρεται ἄνευ ἀλλοτρίας βοήθειας. Καὶ ὅταν μὲν τὸ ἔδαφος ᾗ ὀμαλὸν καὶ ὀριζόντειον, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνάπηρος βαδίζει εὐχερέστατα, ὅταν δὲ ᾗ ἀνώμαλον καὶ ἠρέμα ἐπικλινές, τότε ἡ μὲν ἀνάστασις τῆς κλιτύος ἐκεῖνης γίνεται ἀρκούντως εὐχερῶς, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ κατάβασις.

Ἐν τέλει τῆς πραγματείας αὐτοῦ, ἐξ ἧς εἰσὶν εἰλημμέναί αἱ ἀνωτέρω πληροφορίες, ἐπάγει ὁ Κ. Debove τὰ ἐξῆς γενικά πορίσματα:

α^ο. Ὅταν ὁ ἀνάπηρος ᾗ ἠναγκασμένος ὑπὸ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ νὰ ἀρθόσται τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας, τότε εἰσὶ προτιμότερα τὰ τεχνητὰ ἐκείνα γυῖα, ἐφ' ὧν ὁ ἐπερσεμὸς τοῦ σώματος γίνεται διὰ τῆς πυέλου.

β^ο. Ὅταν ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἐπερσεμοῦ ᾗ δυσάνεκτος, ἢ ὅταν ὁ ἀνάπηρος ἀνήκῃ εἰς τὴν εὐχρηματοῦσαν τάξιν τῆς κοινωνίας, τότε εἰσὶ πραγματικότεροι οἱ τεχνητοὶ ἐκεῖνοι πόδες, ἐφ' ὧν τὸ σῶμα ἐπερείδεται διὰ τοῦ μηροῦ.

Ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν προσήμεθεισῶν διατρι-

βῶν αὐτοῦ πραγματεύεται ὁ Κ. Debove περὶ τῶν ἐξ ἐπιτεχνήσεως γυῖων πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀπὸ τοῦ κατ' ισχίον ἄρθρου ἀπεξηθρημένου κάτω ἄκρου.

Κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ισχιαδικοῦ ἄρθρου ἀπεξάρθρῳσιν τοῦ ὀστέου τοῦ μηροῦ (τὴν τοσοῦτον κακωτικὴν ταύτην ἐγγείρησιν, ἣτις μόλις κατὰ τὰς πρώτας δεκαετηρίδας τοῦ ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος εἰσῆχθη [κυρίως ὑπὸ τοῦ Larrey] εἰς τὴν Χειρουργικὴν) ἀπαιτεῖται νὰ διατέμνωμεν τὸ ισχιαδικὸν νεῦρον κατ' ὁ γυῖον ἐκπορεύεται ἐκ τῆς λεκάνης διὰ τῆς μεζονος ισχιαδικῆς ἐντομῆς, ἐπειδὴ, ἐὰν ἀφήσωμεν τοῦτο ἀδιάτμητον, ὁ ἠκρωτηριασμένος, οὐ μόνον αἰσθάνεται μετὰ ταῦτα δριμυτάτων ἀλγηδόνων, ἀλλὰ καὶ καταδικάζεται εἰς τὸ νὰ διέλθῃ τὸν βίον αὐτοῦ ἐν παντελεῖ ἀκίνητος, ἄτε τοῦ τεχνητοῦ σκέλους προξενουῦντος αὐτῷ ἀφορητὸς ἀλγηδόνων.

Αἱ περιπτώσεις ἐκεῖναι, κατ' ἄς μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ κατ' ισχίον ἄρθρου ἀπεξάρθρῳσιν τοῦ σκέλους ἐπῆλθεν ἡ συνουλίωσις τοῦ μεγάλου τραύματος, εἰσὶ μὲν σπάνιαι, ἀλλ' οὐχ ἤττον, τοσαῦται, ὥστε νὰ δικαιολογήσωσιν, ὅτι ἐξετάζεται ἐνταῦθα ἐν σχέσει καὶ πρὸς αὐτὰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα. Πρὸ τινῶν ἐτι ἐτῶν ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ ἐν ταῖς ἀυλαῖς τοῦ ἐν Παρισίοις βιοτετηρίου τῶν ἀπομάχων δύο στρατιώτας, ἐκάστου τῶν ὀπίλων ἦν ἀπεξηθρημένον ὀπίτερον τῶν κάτω ἄκρων, καὶ οἵτινες συνεβάδιζον, συμβουθούμενοι ἀμοιβαίως μετὰ τινος τρίτου ἀπομάχου, ἠκρωτηριασμένου κατ' ἀμφοτέρους αὐτοῦ τῶν πόδας ὥστε οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι ἀπόμαχοι εἶχον δύο μόνους φυσικοὺς πόδας, τέσσαρας δὲ τεχνητούς.

Οἱ δὲ ἀπεξάρθρῳσεως τοῦ ὀστέου τοῦ μηροῦ κατὰ τὸ ισχιαδικὸν ἄρθρον ἀκρωτηριαζόμενοι μεταχειρίζονται κατ' ἀρχὰς πρὸς τὴν βάδισιν σκίπωνας. Ἄλλ' ἄμα συνουλιωθὲν τὸ τραῦμα αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην ἀνευτέρου τινὸς στηριγμοῦ τοῦ σώματος, ἐπειδὴ ἡ διὰ σκιπῶνων βάδισις ἀπαιτεῖ τὴν χρῆσιν τῶν χειρῶν καὶ, ἐπομένως, ἐμποδίζει τὸν ἀνάπτηρον πάσης ἄλλης διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίας. Τὸ ἀπλούστερον τῶν πρὸς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος χρῆσιν γυιοπλαστικῶν μηχανημάτων εἶναι κατασκευασμένον ὡς καὶ τὰ συνήθη ἐξ ἐπιτεχνήσεως σκέλη πρὸς χρῆσιν τῶν κατὰ τὸν μηρὸν ἠκρωτηριασμένων, μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς, ὅτι, ἀγτί, ὡς ἐκεῖνα, νὰ ἔχωσι χρανοειδῆ κοιλότητα πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ κολοβώματος, ἔχουσιν ἀβαθεῖς σκαφίον, ἐφ' οὗ ἐπανακαύεται διὰ τοῦ ισχιαδικοῦ ὑβάματος τὸ σῶμα κατὰ τε τὴν βάδισιν καὶ τὴν ὀρθοστάσιαν.

[Ἐπεται ἡ συνέχεια.]